

De Fabel van de illegaal

krant tegen racisme

nr. 89/90

winter

2008

www.defabel.nl

Organizen voor een betere toekomst!

Werken in de schoonmaak wordt laag gewaardeerd en slecht betaald. In november 2007 is de FNV samen met de schoonmakers een campagne begonnen voor een hoger loon en meer respect. "Schoonmakers voor een betere toekomst!"

Op 17 november was de officiële startbijeenkomst in het Holiday Inn-hotel bij Schiphol. Ruim 500 schoonmakers en sympathisanten kwamen bijeen voor een strijdbare middag. Agnes Jongerius sprak namens de FNV, Naima Azough voor GroenLinks en Sadet Karabulut voor de SP, maar het belangrijkste waren natuurlijk de schoonmakers zelf die ruimschoots aan het woord kwamen. Verhalen over de slechte behandeling door chefs en bazen, maar ook de onderlinge solidariteit en de eer die schoonmakers uit hun werk halen, waren onderwerp van gesprek. Dat alles met maar één boodschap aan de bazen: meer loon en meer respect!

In Nederland werken 150 duizend schoonmakers in ongeveer 4 duizend schoonmaakbedrijven. Meestal verrichten ze hun werk buiten het zichtveld van anderen. De werkomstandigheden zijn niet goed en het salaris is erg laag. Schoonmakers verdienen tussen de € 8,90 en € 9,05 bruto per uur. Omdat ze daarvan niet kunnen rondkomen, hebben steeds meer schoonmakers twee of meer banen. Velen werken meer dan 40 uur per week om hun gezin te onderhouden. Verder is er sprake van een steeds hogere werkdruk, en voeren enkele schoonmaakbedrijven een streng anti-vakbondsbeleid, waardoor het de schoonmakers vrijwel onmogelijk gemaakt wordt voor hun rechten op te komen. Doen ze dat toch, dan wordt dat hard bestraft. Ze moeten dan bijvoorbeeld alle rotklusjes opknappen of ze kunnen zelfs ontslagen worden.

Nieuwe strategie?

De vakbond FNV is, mede onder druk van de eeuwige zoektocht naar meer leden, op zoek naar nieuwe strategieën om arbeiders te mobiliseren en organiseren. Organizing is een van die strategieën. Het is een vrij nieuwe methode, overgenomen uit de VS. Arbeiders worden daarbij niet meer van bovenaf gerepresenteerd, maar staan zelf aan de basis van de campagne. De organizers van de vakbond begeven zich voor dag en dauw in kantoren, of wurmen zich in hotels, om buiten het zicht van de baas te praten met schoonmakers om zo een netwerk op te bouwen. In zaaltjes door het hele land wordt er door schoonmakers gepraat over hun grootste problemen, en hoe er iets aan te doen valt. Als de schoonmaakbedrijven niet gevoelig zijn voor hun klachten, dan is de volgende stap om de klanten lastig te gaan vallen, de opdrachtgevers van de schoonmaakbedrijven. Uit campagnes in de VS is al gebleken dat het berokkenen van schade aan de reputatie van grote merken een effectieve methode is om bedrijven onder druk te zetten.

Vervolg op pagina 15

Foto: Mona van den Berg

Schoonmakers in actie.

Word donateur van De Fabel van de illegaal
zie achterpagina !

Adoptie-industrie stimuleert kinderhandel

Adoptie van kinderen is uitgegroeid tot een bedrijfstak waarin veel geld wordt verdiend. De vraag naar kinderen in het rijke Westen bepaalt het aanbod ervan in het arme Zuiden, waardoor neo-koloniale machtsverhoudingen worden versterkt. Belangenorganisaties van geadopteerden verzetten zich tegen de verkoop en roof van kinderen onder het mom van adoptie.

De rijke en wereldberoemde Madonna adopteerde enige tijd geleden een kind uit Malawi, wat nogal wat ophef veroorzaakte. Die deining viel echter in het niet bij de smokkelactie van de Franse adoptie-organisatie Zoë's Ark. In oktober 2007 werden 7 medewerkers van die organisatie plus de vliegtuigbemanning en twee journalisten in Tsjaad aangehouden op verdenking van ontvoering van 103 kinderen uit Tsjaad en de Soedaneze regio Darfur.¹ Onder het mom van het redden van oorlogsvrouwen uit Darfur zouden de kinderen naar Frankrijk gaan om geadopteerd te worden. Daartoe hadden een paar honderd Fransen aan Zoë's Ark elk 2.400 euro betaald en zich opgegeven als adoptiegezin. De Franse overheid en sommige hulporganisaties vertrouwden Zoë's Ark echter niet. De Tsjadische overheid werd gewaarschuwd en het vliegtuig met "de hulpverleners" en de kinderen werd tegengehouden. Er zijn sterke aanwijzingen dat de kinderen niet uit Darfur maar uit Tsjaad komen, en al helemaal geen oorlogsvrouwen zijn. Ze zouden zijn ontvoerd uit dorpen in de grensregio en zelfs nog ouders hebben.

Ook Nederland kwam negatief in het nieuws met adoptieschandalen. De Indiase politie ontdekte na jarenlang onderzoek dat een in 2001 uit het ouderlijk huis verdwenen kind van anderhalf jaar was ontvoerd door medewerkers van een weeshuis.² Daarna was het via het Nederlandse adoptiebureau Meiling bij een Nederlands gezin terechtgekomen. Dat weeshuis werd genoemd in een Indiaas overheidsrapport met klachten over weeshuizen die hadden gefraudeerd met handtekeningen op officiële documenten. Het verloor in 2001 zelfs zijn adoptievergunning nadat een medewerker was gearresteerd wegens ontvoering van drie baby's uit een ziekenhuis. Volgens de Indiase overheid heeft het weeshuis 350 illegale adopties geregeld, waarvan 50 naar Nederland. Meiling ontkent iedere betrokkenheid en zegt sinds 2002 niet meer met het weeshuis samen te werken. Maar men sluist nog wel donaties door van adoptie-ouders. De voormalige nationale ombudsman Maarten Oosting doet momenteel onderzoek naar adoptie uit India en de rol van het ministerie van Justitie als toezichthouder daarop. In de zomer van 2007 werd op Sri Lanka een Nederlands echtpaar aangehouden op verdenking van kinderhandel. Met behulp van fraude, valse papieren en het omkopen van lokale ambtenaren probeerden ze het ongewenste kind van een prostituee naar Nederland te smokkelen. Het echtpaar riskeert hoge straffen, maar is op borgtocht vrijgelaten.

Vervolg op pagina 2

Uit de illegaliteit

Illegaal vanaf haar geboorte

Samira Boulane is een meisje van 5 jaar. Haar moeder Hanane is een Marokkaanse, die leeft in Italië en verslaafd is aan drugs. Ze kon daardoor niet goed voor Samira zorgen. Het is onbekend wie Samira’s vader was. Daarom stond Hanane Samira 12 dagen na haar geboorte af aan haar in Nederland wonende zus Yasmina. Zo kwam Samira bij haar tante Yasmina en haar oom Achmed in huis. Toen ze 4 jaar was, ging ze naar school. Hoewel ze daar eerst nogal wat aanpassingsproblemen kende, groeide ze al snel uit tot een vrolijke kleuter met veel vriendinnen.

Maar één levensgroot probleem bleef bestaan: Samira had geen verblijfsvergunning. Haar moeder had haar in Italië niet bij de overheid aangemeld en ook geen verblijfsvergunning voor haar aangevraagd. Samira was vanaf haar geboorte dus al illegaal. Later had Yasmina in Nederland wel een verblijfsvergunning voor haar aangevraagd, maar die werd door de IND afgewezen. De rechter besliste daarna dat de IND fouten had gemaakt en de aanvraag opnieuw moest beoordelen. Daarop volgde een heleboel getouwtrek tussen de IND en Samira's verzorgers over de zogeheten mvv-plicht. De IND eiste namelijk dat Samira met een begeleider naar Marokko zou gaan om bij de Nederlandse ambassade toestemming te vragen om gedurende de aanvraag legaal in Nederland te mogen verblijven. Zo'n mvv-procedure duurt vaak maanden. Volgens Yasmina en Achmed was verblijf in Marokko onmogelijk voor Samira. Maar dat moesten ze wel zien te bewijzen met allerlei verklaringen. Zo begon met hulp van De Fabel een zoektocht naar bewijsmateriaal om Samira in Nederland te kunnen houden.

Haar tante en oom probeerden Samira bij het Marokkaanse consulaat erkend te krijgen als Marokkaans staatsburger. Maar daar liet men weten dat ze eerst moest worden ingeschreven in de Nederlandse gemeentelijke basisadministratie. Maar dat weigerde de gemeente, omdat Samira's identiteit en nationaliteit niet schriftelijk aangetoond konden worden. Een vicieuze cirkel dus. De directeur van Samira's school stelde in een brief dat het voor haar ontwikkeling “dramatisch” zou zijn als ze Nederland zou moeten verlaten. Dat was een belangrijke ruggesteun. Maar de IND moest er ook van worden overtuigd dat niemand van de familie Boulane met haar mee zou kunnen en willen reizen naar Marokko, en dat ook niemand daar voor haar zou willen zorgen. Diverse familieleden lieten daarop vanuit Marokko per fax en post weten dat ze niet verantwoordelijk wensten te zijn voor Samira. Men vond het een schande om in de familie een alleenstaande verslaafde moeder te hebben met een kind van een onbekende vader.

Ook moest op papier bewezen worden dat Samira's moeder haar niet meer wilde hebben. Maar die bleek niet opgespoord te kunnen worden. Vermoedelijk was ze dakloos en zwierf ze ergens rond in Italië. Verder wilden Samira's tante en oom aantonen dat ze ook wegens haar chronische astma in Nederland moet blijven. Hun advocaat heeft al het bewijsmateriaal inmiddels opgestuurd naar de IND. Nu wachten Yasmina en Achmed gespannen af. Samira is zelf gelukkig nog veel te jong om te beseffen hoezeer de Nederlandse overheid solt met de rechten en belangen van kleine kinderen. *In dit artikel zijn schuilnamen gebruikt.*
Harry Westerink

Derde Wereld-kind

Vanaf de eerste adoptiewet uit 1956 tot eind jaren 60 deden in Nederland voornamelijk onvrijwillig kinderloze paren aan adoptie. Per jaar werden ongeveer 300 tot 500 - meestal Nederlandse - kinderen geadopteerd. Sinds eind jaren 60 werd het populair om uit idealisme een arm “Derde Wereld-kind” te adopteren om het een beter leven te geven. Ook ouders met eigen kinderen gingen kinderen adopteren. Vanaf 1975 is de meerderheid van de adopties in Nederland internationaal. In 1980 bereikten de internationale adopties een hoogtepunt met 1.600 kinderen. Daarna daalde het tot gemiddeld duizend per jaar. Vanaf midden jaren 80 vinden er nog maar weinig binnenlandse adopties plaats, zo'n 30 tot 70 per jaar. De laatste jaren nemen internationale adopties weer toe. In 2005 waren dat er 1.185. Volgens tellingen in 2006 waren er toen in totaal 34.300 uit het buitenland afkomstige en 16.900 in Nederland geboren adoptie-kinderen. Elk jaar krijgen 1.800 aspirant-ouders beginseltoestemming om een kind te adopteren.³

Op grond van het Haagse Adoptieverdrag van 1993 moeten de meer dan 70 ondertekenende landen de belangen van het geadopteerde kind voorop stellen. De overheid dient adoptie-organisaties regelmatig te controleren. Extra betalingen aan weeshuizen zijn verboden, en er mag alleen internationaal geadopteerd worden als er in het eigen land geen adoptiegezin beschikbaar is. Het verdrag bevat veel te algemene bepalingen en stelt geen sancties bij overtreding van de regels door adoptie-organisaties. Toch kan het een positief effect hebben op landen waar veel adoptie-kinderen vandaan komen, “de zendende landen”, zoals China dat het verdrag begin 2007 ondertekende. Dat land stelt nu strengere eisen aan buitenlandse adoptie-ouders, onder meer op het gebied van inkomen, opleiding en gezondheid. Toch blijkt de omvang van de adoptie-industrie en de hoeveelheid geld die er verdiend wordt, meer invloed te hebben dan mooie woorden op een stuk papier.

Groeimarkt

Vaak wordt verondersteld dat met adoptie een arm kind wordt gered. Maar de vraag naar kinderen stuurt het aanbod ervan juist aan. Het recht van kinderen op een gezin en op bescherming is ondergeschikt gemaakt aan het adoptierecht van rijke mensen in Noord-Amerika en West-Europa. Op de Nederlandse wachtlijst staan 4.000 aanvragers van adoptiekinderen. De wachttijd kan oplopen tot 10 jaar. Per jaar worden er wereldwijd zo'n 40 duizend kinderen geadopteerd. Volgens Unicef staan er tegenover ieder “beschikbaar” kind 50 potentiële adoptieparen. Dat heeft geleid tot een kapitalistische groeimarkt met kinderen als handelswaar, waarbij zelfs ontvoering niet geschuwd wordt. Om kinderen te kunnen kopen wordt er grof geld geboden. In India bijvoorbeeld moeten adoptie-organisaties aan weeshuizen het door de overheid voorgeschreven bedrag van 3 duizend dollar betalen. Adoptie-organisaties bieden echter nogal eens meer. India is wereldwijd een belangrijke leverancier van meer dan 100 duizend kinderen met een gezamenlijke marktwaarde van tenminste 10 miljard euro.

Niet alleen adoptie-organisaties, maar ook regeringen oefenen grote druk uit op “zendende landen” om de grenzen open te houden voor adoptie. In de marge van handelsconferenties is adoptie vaak een thema. Zo dwongen de VS Roemenië om een wet aan te nemen die Roemeense kinderen in tehuizen tot wees verklaart wanneer ze een half jaar lang geen familiebezoek hebben gehad. Dan komen ze beschikbaar voor adoptie. Onder druk van de Italiaanse regering werden zelfs 105 kinderen uit Roemeense pleeggezinnen weggerukt om in Italië geadopteerd te worden. De vraag naar adoptiekinderen leidt er vaak toe dat kinderen juist niet meer veilig zijn. Volgens de Amerikaanse adoptiecriticus David Smolin worden “adoptie-organisaties in landen als India verleid om hun sociale werk te staken en op het platteland baby's te kopen, zoeken of roven”. Ook worden armen aangezet om hun kinderen in weeshuizen onder te brengen, waarna ze de ouderlijke macht verliezen en de kinderen als wezen in het adoptiecircuit verdwijnen. In Guatemala worden zelfs kinderen ter wereld gebracht met het oog op de export naar Noord-Amerika.

Amerikaanse aspirant-ouders betalen ongeveer 30 duizend dollar per baby. De moeders krijgen daar 600 tot 1.600 dollar van. De rest gaat naar babymakelaars, kindertehuizen, notarissen en advocaten.

De toptien van “zendende landen” verandert voortdurend onder invloed van misstanden en schandalen. Zo sloot Roemenië de grens nadat in één jaar 10 duizend adoptiekinderen naar het buitenland vertrokken. Denemarken heeft alle adopties uit India opgeschort na ontdekking van een geval van kinderhandel. “Ontvangende landen” sluiten echter niet snel de grens, omdat men problemen vreest met de adoptielobby. Toen de VS vanwege misdadige adoptiepraktijken in Cambodja in 2001 de grens sloot voor Cambodjaanse kinderen, stapte een aantal potentiële adoptie-ouders naar de rechter om de beslissing aan te vechten.

Racisme

De laatste jaren binden zelforganisaties van geadopteerde mensen de strijd aan met de adoptie-industrie. Ze spreken liever over “ontvoering”, omdat “adoptie” de ongelijkwaardige machtsverhouding verbergt tussen ontvoerder en ontvoerde. Ze hebben niet alleen kritiek op de koloniale verhouding met “de zendende landen”, maar ook op de verhouding tussen zwarten en witten binnen de westerse samenlevingen. Vaak ondervinden de geadopteerden het racisme aan den lijve. “Wat er fundamenteel mis is met interlandelijke adoptie is dat witte westerlingen kinderen adopteren, terwijl niet-witten in niet-westerse landen afstand doen van die kinderen en ze leveren. Interlandelijke adoptie is met andere woorden eenrichtingsverkeer en geen gelijke uitwisseling tussen landen van kinderen met problemen”, aldus de belangengroep Transracial Abductees, wat betekent: transraciale ontvoerden.⁴ Adoptiekinderen worden ontdaan van hun naam, familie en identiteit, en opgevoed als zouden ze niet-geadopteerde kinderen zijn. Zo worden ze herschreven en geassimileerd. In de westerse samenleving hebben de vrijwel altijd witte adoptie-ouders echter een andere positie dan hun zwarte adoptiekind. De vraag is of zij hun kind goed genoeg kunnen voorbereiden op een samenleving vol racisme. Met dat soort argumenten kwamen diverse Afrikaanse landen al in de jaren 70, toen ze weigerden om mee te werken aan “interlandelijke adoptie”.

Ook in Nederland bestaat er een belangenorganisatie van geadopteerden, de United Adoptees International (UAI). “We moeten af van het idee dat adoptie heilig is”, aldus UAI-oprichter en -voorzitter Hilbrand Westra. “Een boeiende vraag is waarom de westerse wereld zich bij dit onderwerp als slachtoffer gedraagt en niet als dader.” Volgens hem moet het ongeremde paternalisme rond geadopteerden bestreden worden. “Wie zegt dat een kind hier meer kansen heeft? Dat is jouw perspectief. Maar het gaat erom hoe een geadopteerde dat innerlijk ervaart. Op mijn manier zou ik het daar ook goed gedaan hebben. Misschien was ik gestorven als een arm kind. Dat zou kunnen, ja.” In zijn opvoeding werd hij tot witte Nederlander gemaakt, en dat bracht hem aan het twijfelen. “Ik wilde graag doorgaan voor een blanke Nederlandse of liever nog Friese jongen. Maar dat ben ik niet, ik ben een Aziaat die is gedeporteerd naar een racistisch westers land.” UAI heeft het tij tegen, want in Nederland is weinig ruimte voor kritiek op adoptie. De adoptielobby streeft juist naar versoepeling van de regels. Bovendien krijgt de UAI veel agressie over zich heen per mail en telefoon.

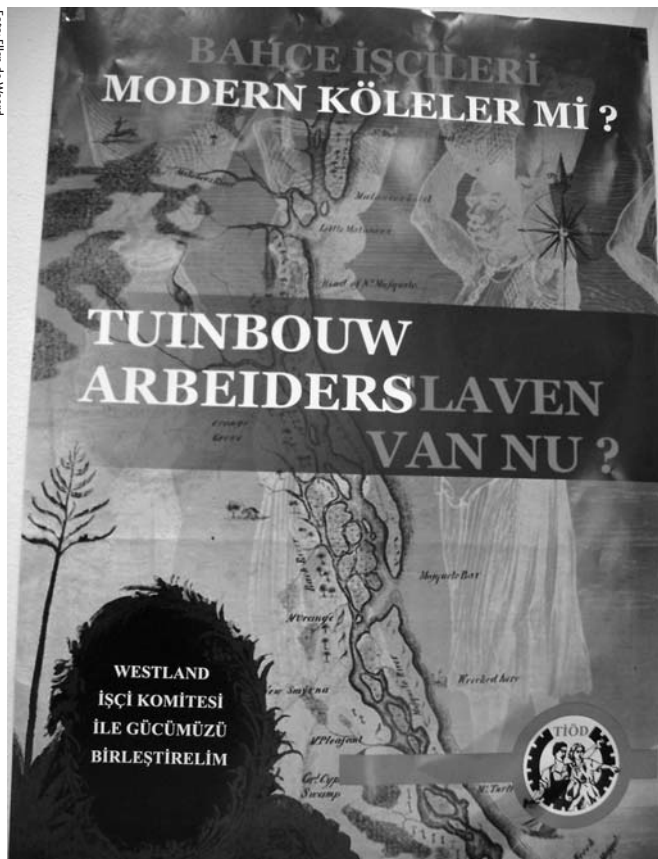
Sandor Schmits

Noten

1. “Frans schimmenspel rond adoptiekinderen uit Tsjaad”, René Moerland. In: NRC, 30.10.2007.
2. “Indiase ouders eisen zoontje terug”, Wilma van der Maten. In: De Volkskrant, 11.8.2007.
3. “Baby's te koop”, Margreet Vermeulen. In: De Volkskrant, 2.7.2007.
4. Zie: Transracial Abductees-website <www.transracialabductees.org>.

Turkse zelforganisatie TIOD steunt tuinbouwarbeiders

Foto: Ellen de Waard

Actieposter van het steuncomité tuinbouwarbeiders.

Het organiseren van mensen aan de onderkant van de samenleving is noodzakelijk, maar ook lastig. Dat ondervindt het door de Turkse zelforganisatie TIOD opgerichte steuncomité tuinbouwarbeiders in het Westland. Die arbeiders worden flink uitgebuit en hebben vaak nauwelijks nog geloof in strijd voor een betere toekomst. Hun collega's in de schoonmaaksector laten zien dat verzet nog steeds succesvol kan zijn.¹

Een woensdagavond in het buurthuis aan het Mandelaplein in Den Haag. Enkele mannen zitten te kaarten en te dammen, anderen lezen de krant. Zodra we binnenkomen, krijgen we koffie aangeboden. Langzaam druppelen steeds meer mensen binnen. In de kantooruimte van het buurthuis kruipen jonge mannen en vrouwen achter de computer en overleggen met elkaar. We zijn te gast bij TIOD, de Turkse arbeiders- en studentenzelforganisatie. TIOD is aangesloten bij HTIF, een confederatie van Turkse zelforganisaties in Europa. We worden ontvangen door Serda Demir, studente en een van de actieve jonge vrouwen bij TIOD. We leerden haar kennen in het buurthuis tijdens een solidariteitsbijeenkomst voor schoonmakers die strijden voor een betere CAO. Ze hield toen een krachtig betoog voor gezamenlijke arbeidersstrijd van onderop. Ook zagen we een poster op de muur hangen met de tekst "Tuinbouwarbeiders, slaven van nu?". Daar willen we meer van weten.

Chemische stoffen

Den Haag is de poort naar het Westland met zijn tientallen of misschien wel honderden tuinbouw-bedrijven.² Veel Haagse migranten werken in die sector, die bekend staat om zijn zware arbeids-omstandigheden. Demir: "Er werken ongeveer evenveel mannen als vrouwen. Het merendeel is van allochtone afkomst. Het aantal illegalen is verminderd door de strengere wetgeving en controles, maar toch werken er nog steeds veel."

De socialistische TIOD zoekt aansluiting bij thema's die belangrijk zijn voor arbeiders in de eigen regio. "De bezoekers van het buurthuis spreken over de problemen die ze hebben met hun werk in de tuinbouw. TIOD besloot daarom ruim een jaar geleden om te onderzoeken op welke manier de tuinbouwarbeiders ondersteund kunnen worden." De betrokkenheid met tuinbouwarbeiders is overigens niet nieuw. Rond 2000 was TIOD samen met onder meer De Fabel van de illegaal betrokken bij de strijd voor de legalisering van "witte illegalen".³ Velen van hen werkten toen in de tuinbouw, maar ook in de schoonmaak, de bouw en de vleesverwerkingsindustrie.

Om beter inzicht te krijgen in de problemen van tuinbouwarbeiders ging TIOD met hen in gesprek. "Er kwamen vier hoofdproblemen naar voren. Ten eerste is de tuinbouwarbeider een goedkope en flexibele arbeidskracht. Als er veel werk is, moet er worden overgewerkt, wat lang niet altijd wordt uitbetaald. Als er weinig werk is, wordt de arbeider naar huis gestuurd. Er is geen vast loon, waardoor er regelmatig te weinig wordt verdiend. Ten tweede lopen de arbeiders gezondheidsrisico's. Ze moeten werken met gevaarlijke chemische stoffen. De arbeiders die zulke stoffen op de bloemen en planten spuiten, zijn beschermd met een mondkapje, maar de arbeiders die daarna aan de slag gaan niet. Die staan dan ook lager in de rangorde en hebben vaak last van ademhalingsproblemen, duizeligheid en misselijkheid, waar ze blijvende schade van kunnen oplopen. Voor het meest vuile en onbeschermd werk zet men vrijwel altijd migranten in. Ten derde gaat het om zwaar lichamelijk werk waarbij mensen heel veel moeten staan en hurken. Dat geeft rugklachten en vochtophoping in de voeten. De pauzes zijn te kort om een beetje te herstellen. Hoewel mannen vaker het zwaardere werk verrichten, zijn er toch ook vrouwen die dat soort werk doen. Ik heb het zelf ook gedaan, en mijn moeder ook. Ten vierde de slechte behandeling door de bazen. De arbeiders worden op een onvriendelijke manier opgejaagd om meer tempo te maken. Dat ervaren ze als bevelen krijgen en een gebrek aan respect."

Huis-aan-huis

Het bij elkaar brengen van tuinbouwarbeiders bleek moeilijk en tijdrovend. "Eerst moest TIOD het vertrouwen winnen van de arbeiders. TIOD-leden die zelf in de tuinbouw werken, spraken andere arbeiders er op aan. Via via werden weer anderen bereikt. TIOD-leden deelden op de Haagse markt pamfletten uit, die ook huis-aan-huis werden verspreid. Ook staken ze veel energie in het bellen van arbeiders en het leggen van nieuwe contacten."

Begin 2007 was er een actiebijeenkomst in het buurt-huis, met TIOD-leden en tuinbouwarbeiders. TIOD benadrukte daar het belang van arbeiderszelf-organisatie. Men besloot om een comité van tuinbouw-arbeiders op te richten. "Tijdens die bijeenkomst durfde eerst niemand zich op te geven voor het comité. Het moeilijkste is dat mensen vaak niet meer geloven dat ze door strijd resultaat kunnen boeken. En illegale arbeiders durven zich niet openlijk te manifesteren. Uiteindelijk gaven vier arbeiders zich op." Daarnaast werd er een steuncomité opgericht, bestaande uit een advocaat, een GroenLinks-raadslid en een activiste met veel ervaring. "Ook kwam er een propagandagroepje dat bestaat uit een aantal TIOD-jongeren, waaronder ikzelf. Wij hebben gezorgd voor posters en pamfletten."

Strijdcultuur

Opvallend vindt Demir het gebrek aan een strijdcultuur in Nederland, ook bij de tuinbouwarbeiders. "Ze lijken in hun situatie te berusten en leggen zich erbij neer." TIOD zag het als zijn taak om een tandje bij te zetten. "We zijn nog meer energie gaan steken in het persoonlijk benaderen van mensen. Zo hebben we heel veel bezoeken bij arbeiders thuis afgelegd. Ze zijn echter bang om hun inkomen kwijt te raken en menen dat arbeidersactivisme ten koste gaat van hun gezin."

In het comité zitten nu 9 tuinbouwarbeiders, maar de campagne ligt een beetje stil. Het ontbreekt hen aan een concreet perspectief. Ook het steuncomité weet niet goed hoe de positie van de arbeiders op gemeentelijk of regionaal niveau opgepakt kan worden. Toch laat TIOD zich niet uit het veld slaan. "TIOD blijft ermee bezig, ondanks het gebrek aan concrete successen. We blijven zoeken naar wegen om de problemen op de agenda te krijgen van de politiek. Het is een zaak van lange adem." Misschien kunnen TIOD-leden en tuinbouwarbeiders geïnspireerd raken door de recente campagne van de schoonmakers. Daar gaat het ook om vaak ongeorganiseerde "allochtone" arbeiders die in de hoek zitten waar de klappen vallen. Inmiddels zijn al honderden schoonmakers bereid gevonden om te vechten voor een hoger loon, betere arbeids-omstandigheden en meer respect. Een linkse strijd-cultuur is geen gegeven, maar moet stap voor stap worden opgebouwd.

Ellen de Waard
Harry Westerink

Noten

1. Zie: "Organizen voor een betere toekomst!", Sandor Schmits. Op: voorpagina van deze krant.
2. "Westland oefenterrein voor jacht op illegale arbeiders", Ellen de Waard en Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10866f54.htm>.
3. Zie: Witte illegalen-pagina. Op: Fabel Website <www.defabel.nl/gmii.htm>.

Al meer dan 8.855 doden door Fort Europa

Sinds begin jaren 90 timmert de EU de buitengrenzen dicht voor vluchtelingen en migranten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van paramilitaire organisaties, infraroodcamera's, marineschepen en helikopters. Die militarisering dwingt vluchtelingen steeds gevaarlijker routes te nemen, met alle gevolgen van dien.

De militarisering weerhoudt veel vluchtelingen en migranten er niet van om toch te proberen Europa binnen te komen. Ze hebben immers geen keus als ze willen ontsnappen aan armoede en onveiligheid in hun landen van herkomst. Bij hun pogingen om Europa te bereiken zijn ze veelal gedwongen om grof geld te betalen aan criminele netwerken die hen de grenzen over helpen. Zekerheden hebben de vluchtelingen en migranten niet. Als ze opgepakt worden, rest hen vaak een enkeltje naar hun land van herkomst of een lange opsluiting in een gevangenis. Velen treffen het nog slechter en vinden onderweg naar Europa de dood.

Sinds 1993 houdt de anti-racistische organisatie United een lijst bij van doden die vallen door het Europese vluchtelingenbeleid.¹ Naast de mensen die sneuvelen tijdens hun tocht naar Europa, telt United ook de doden mee die vallen door bijvoorbeeld de detentieomstandigheden van gepakte vluchtelingen. Begin 2003 stond de teller al op 3.777 geregistreerde doden. Vier jaar later zijn dat er maar liefst 8.855. Het werkelijke aantal ligt nog veel hoger en loopt vermoedelijk in de tienduizenden. Veel doden vinden immers hun weg niet naar de statistieken, maar liggen anoniem op de bodem van de Middellandse Zee en de Atlantische Oceaan.

Het meest gevaarlijk is de smokkelreis over zee, vanuit Turkije en Noord-Afrika naar Griekenland, Italië en Spanje. Veelal gebeurt dat in wankel en overvolle vissersboten, en in kwetsbare rubberen vaartuigen. Vaak zinken die boten in de ruwe zee of slaan te pletter tegen rotsen. Duizenden mensen hebben zo de dood gevonden. Ook komt het voor dat mensensmokkelaars de vluchtelingen overboord gooien in een poging de grensbrigades en marine te ontlopen. Veel anderen raken de weg kwijt om vervolgens dagen- of wekenlang op zee te drijven, voordat ze uiteindelijk sterven door dorst, honger en uitputting. Ook vinden ontelbare vluchtelingen op weg naar de Middellandse Zee al de dood in de Sahara omdat ze er verdwalen. Of ze worden gearresteerd door de Libische of Marokkaanse autoriteiten en vervolgens in de woestijn gedumpt.

Gerrit de Wit

Noot

1. "Lijst van 8.855 doden door Fort Europa", United.

Op: United-website <www.united.nonprofit.nl/pdfs/actual_listofdeath.pdf>.

Linker foto:
Onderkoeld geraakte
vluchteling.

Rechter foto:
Vluchteling die
Griekenland heeft
weten te bereiken.

Libië als Europa's vooruitgeschoven grenspost

Elk jaar trekken tienduizenden Afrikaanse vluchtelingen naar Libië om te proberen van daar af het Italiaanse eiland Sicilië te bereiken. Duizenden halen het niet en sterven. Libië staat onder druk van de EU om de toestroom van migranten de kop in te drukken, en doet dat rücksichtslos. Vluchtelingen worden gedetineerd, mishandeld en gedumpt in de Sahara. Dat zal de EU een worst zijn.

Voordat vluchtelingen en migranten de oversteek naar Sicilië kunnen maken, moeten ze eerst in Libië zien te geraken. Daartoe schakelen ze mensenhandelaren in die hen voor grof geld de zuidelijke landgrens overbrengen. Die ligt midden in de Sahara en de route is dan ook levensgevaarlijk. Als een auto panne krijgt of de vluchtelingen in de woestijn achtergelaten worden, is het einde verhaal. In een radius van honderden kilometers is er namelijk niets anders dan zand. De Sahara ligt dan ook vol met de skeletten van vluchtelingen. Minimaal 1.579 hebben er het leven al verloren sinds de statistieken bijgehouden worden, aldus een kritisch rapport van de mensenrechtenorganisatie Fortress Europe.¹

In 2006 kwamen er 21.400 vluchtelingen aan land in Sicilië, voornamelijk uit Marokko, Egypte en Eritrea. Ze maakten de honderden kilometers lange overtocht vanaf de Libische noordkust in kleine en gammele boten. Volgens Fortress Europe zijn er sinds 1998 bij die vluchtpogingen minimaal 2.432 mensen omgekomen of vermist geraakt. Het dodental loopt snel op. Dat komt doordat de vluchtelingen steeds gevaarlijkere en langere routes moeten nemen om de Italiaanse en Libische kustwachten te ontlopen. De sfeer is repressief. De Italiaanse Justitie vervolgt op dit moment zelfs 7 Tunesische vissers die 44 drenkelingen oppikten. Zij worden beschuldigd van "het assisteren van illegale immigratie" naar het Italiaanse eiland Lampedusa.

Frontex

Italië en de EU werken tegenwoordig nauw samen met Libië om de ongewenste migratie tegen te gaan. Zo gaat Frontex, het Europese agentschap voor de bescherming van de buitengrenzen, vanaf 2008 structureel met Libië samen patrouilleren op en boven de Libische wateren. Frontex voerde al eerder twee patrouillemissies uit in het Kanaal van Sicilië, het

stuk zee dat Italië van Afrika scheidt. Dat gebeurde met medewerking van marinepersoneel uit Italië, Malta, Frankrijk, Duitsland, Portugal en Spanje. Aangetroffen vluchtelingen werden zonder pardon teruggestuurd naar Libië, zonder dat er ook maar naar een vluchtrelaas geluisterd werd. Dat soort missies kosten veel geld, en daarom is het budget van Frontex onlangs verdubbeld naar 70 miljoen euro. Een vluchteling vertelt over de praktijk van de samenwerking: "We gingen 's nachts aan boord van een oude boot. We waren met 264 mensen, waaronder vrouwen en kinderen. Na 10 uur op zee ging de motor kapot. Daarna dobberden we 5 dagen rond op zee. We werden gered door een Maltees militair schip. Enkele uren later kwam er een Italiaanse patrouilleboot langs. De Italianen maakten foto's van ons en vertrokken weer. De Maltese boot nam ons op sleeptouw naar het zuiden. Na een tijdje kwam er een Libische patrouilleboot. Die nam ons over en sleepte ons naar een haven in Libië. Toen we van de boot afstapten, werden we door de officieren geslagen en geschopt."

De EU heeft er vanzelfsprekend ook belang bij dat minder vluchtelingen de zuidelijke landgrens van Libië passeren. Men heeft dat land dan ook aangeboden om een elektronisch surveillancesysteem langs de grens te installeren. De Libische autoriteiten hebben op hun beurt in mei 2007 een verlanlijst ingediend bij Frontex. Men wil 12 verkenningsvliegtuigen, 14 helikopters, 240 jeeps, 86 trucks, 70 bussen, 28 ambulances, 12 radarsystemen, 10 boten, 28 patrouilleboten, 100 rubberboten, 400 nachtkijkers, 14 scansystemen voor vingerafdrukken, radioapparatuur en satellietnavigatiesystemen. Italië leverde al eerder materiaal aan Libië. In 2003 stuurde men 100 rubberen boten, 6 jeeps, drie bussen, 40 nachtkijkers, 50 onderwatercamera's, 500 duikpakken, 150 verrekijkers, 12 duizend wollen dekens, 6 duizend matrassen en kussens, 50

Griekenland brengt vluchtelingen op zee in gevaar

De Griekse autoriteiten brengen systematisch de levens in gevaar van vluchtelingen die per boot de EU proberen te bereiken. De kustwacht haalt rond die boten levensgevaarlijke manoeuvres uit, steekt ze lek, mishandelt de vluchtelingen structureel, en sluit hen vrijwel rechteloos en in miserabele omstandigheden op.

Er zijn twee belangrijke vluchtroutes van Turkije naar Griekenland. De ene loopt via de landgrens in de Evros-regio, en de andere via de Egeïsche zee, waarbij vluchtelingen met bootjes de Griekse eilanden Chios, Samos of Lesbos trachten te bereiken. Omdat al langer verhalen de ronde doen over de grove wijze waarop de Griekse grensbewaking en kustwacht de mensenrechten schenden, toog medio 2007 een delegatie naar Griekenland van de Duitse organisatie Pro Asyl en de Advocatengroep voor de Rechten van Vluchtelingen en Migranten. Die bezocht daar illegalengevangnissen en sprak er met meer dan 100 vluchtelingen, met name uit Irak en Afghanistan. De alarmerende bevindingen werden verwerkt in een rapport dat in oktober 2007 het licht zag.¹

Leksteken

Volgens het rapport probeert de kustwacht de kleine vluchtelingenbootjes te weren uit Griekse wateren. Men blokkeert ze, vaart er rondjes omheen die grote golven veroorzaken en duwt zo de boten uit de eigen territoriale wateren. Omdat de vaak gammele bootjes makkelijk kunnen omslaan, kunnen zulke riskante manoeuvres resulteren in de dood van de vluchtelingen. Ook vluchtelingen die al in de Griekse territoriale wateren zijn, worden teruggedreven of -getrokken naar Turkse wateren. Daarbij worden rubberboten regelmatig met opzet lekgeprik, zodat die in het gunstigste geval kunnen terugkeren naar de Turkse kust. “Na 6 uur op zee bereikten we eindelijk de Griekse kust”, vertelde een vluchteling, “maar we werden ontdekt door de Griekse kustwacht die met hun boot op grote snelheid om ons heen cirkelde. Men dwong ons daarna bij hen aan boord te komen. Een aantal van ons was zo uitgeput dat ze wilden liggen, maar ze kregen meteen schoppen van de kustwacht. We werden uiteindelijk op een andere boot van de kustwacht geplaatst. Ook onze rubberen boot werd daarop gehesen. We werden teruggevaan richting de Turkse kust. Daar gooiden ze onze boot in het water en werden we met geweld gedwongen er weer in te gaan zitten. Ze hadden ook nog eens een klein gat in onze boot gemaakt en gaven ons maar één roeispaan. We moesten als gekken peddelen om de Turkse kust te bereiken.” Ook worden bootvluchtelingen opgepikt en daarna afgezet op onbewoonde eilanden. Vaak worden ze daar pas na dagen door een vissersboot of een boot van de Turkse kustwacht gered.

Volgens de delegatie mishandelt de Griekse kustwacht systematisch pas gearriveerde vluchtelingen. In één zaak ging het om regelrechte marteling, waarbij de vluchteling geslagen werd, elektrische shocks toegediend kreeg, en zijn hoofd in een emmer met water gestopt werd. Een andere vluchteling vertelde: “Toen ik in Griekenland arriveerde, sloeg de politie me in elkaar. Ik dacht: de politie is overal hetzelfde. Zij respecteren ons niet als mensen, ik weet niet waarom. De politie hier is net als in Afrika. Ze kennen alleen maar geweld, niets anders.” De harde aanpak van bootvluchtelingen blijft niet zonder gevolgen. Dit jaar zijn er alweer 44 in zee verdronken en staan er 54 als vermist te boek. Waarschijnlijk liggen er nog veel meer op de bodem van de zee.

Zo vinden vissers soms skeletten of lichaamsdelen van vluchtelingen in hun netten. Ook sterven er vluchtelingen in de mijnenvelden in de gemilitariseerde zone tussen Griekenland en Turkije.

Detentie

De vluchtelingen die Griekenland wel weten te bereiken, worden gearresteerd en opgesloten. Detentie is de regel, en geldt bijvoorbeeld ook voor slachtoffers van marteling en mensensmokkel, gehandicapten, zwangere vrouwen, kinderen en vluchtelingen uit gevaarlijke landen als Irak, Afghanistan en Somalië. Vluchtelingen kunnen wettelijk gezien maximaal drie maanden opgesloten worden, maar in praktijk duurt dat vaak langer. Vluchtelingen in detentie hebben geen wettelijk recht op rechtsbijstand en er is geen effectieve procedure om in beroep te gaan tegen de detentie en deportatiebevelen.

De delegatie bezocht detentiecentra op drie eilanden. Die centra bestaan meestal uit barakken, omsloten door prikkeldraad. De kampementen zijn overbevolkt en de barakken bieden geen bescherming tegen de hitte. De medische bijstand is ver beneden de maat en mogelijkheden om te luchten en te recreëren zijn er niet of nauwelijks. De kwaliteit van het drinkwater en het voedsel is bedroevend en de sanitaire faciliteiten zijn beperkt, smerig en deels kapot. De gevangenen mogen slechts sporadisch bellen met de buitenwereld.

Deportatie

Uiteindelijk krijgen bijna alle vluchtelingen deportatiebevelen overhandigd, zonder dat ze gehoord zijn en zonder dat onderzocht is of ze recht hebben op bescherming. Daarna worden ze veelal illegaal gedeporteerd naar Turkije, waar ze moeten vrezen voor hun veiligheid. Dat is in strijd met het internationaal vluchtelingenverdrag. Vluchtelingen worden ook groepsgewijs gedeporteerd. Er zijn verhalen dat ze bij diverse politiestations aan de grens opgehaald worden en met vrachtwagens naar de gemilitariseerde zone tussen Griekenland en Turkije gebracht worden. Daar worden ze gedwongen om de rivier de Evros over te steken naar Turks grondgebied. Turkije sluit de vluchtelingen op zijn beurt ook weer op, om ze vervolgens naar de herkomstlanden te deporteren.

Volgens de delegaties is het gedrag van de Griekse kustwacht en autoriteiten een direct gevolg van het EU-asielbeleid, dat het buiten de deur houden van vluchtelingen centraal stelt in plaats van het bieden van bescherming. De delegatie eist van de Griekse autoriteiten dat alle vluchtelingen worden toegelaten tot het grondgebied, en dat gestopt wordt met de uitzettingen naar Turkije en herkomstlanden waar de vluchtelingen te vrezen hebben voor vervolging en detentie. Ook eist men dat vluchtelingen niet meer opgesloten worden in detentiecentra. Ze dienen geschikte huisvesting te krijgen, net als een eerlijke procedure en gedegen gratis juridische bijstand.

Gerrit de Wit

Noot

- “*The situation of refugees in the Aegean*”, Pro Asyl. Op: Pro Asyl-website <www.proasyl.de/fileadmin/proasyl/fm_redakteure/Englisch/Griechenlandbericht_Engl.pdf>.

satellietnavigatiesystemen, duizend veldtenten en 500 reddingsvesten naar Libië. En passant stuurde men ook nog eens duizend bodybags. Waar gehakt wordt, vallen immers spaanders, moet men in Italië gedacht hebben. De gewillige samenwerking met de EU levert Libië ook de nodige voordelen op. Zo heeft men nu een “geprivilegieerd partnerschap” met de EU en de politieke en economische sancties tegen het land zijn opgeheven.

In de jaren 90 stond Libië nog open voor vluchtelingen en migranten. De Libische president Khadaffi opende de grenzen voor Arabieren en Afrikanen. De 5,5 miljoen Libiërs kregen in 10 jaar tijd gezelschap van zo’n 2 miljoen immigranten. De sociale spanningen groeiden en het kwam tot racistische pogroms tegen Afrikaanse nieuwkomers. Zo kwamen in september 2000 tenminste 560 migranten om bij zo’n aanval. In dezelfde maand werd een kamp met arbeiders uit Tsjad en Soedan aangevallen door een groep van 50 jonge Libiërs. Die riepen leuzen als “zwarten eruit”, vermoordden 50 arbeiders en staken het kamp in de fik. In oktober 2000 volgde een racistische aanval op de Nigeriaanse gemeenschap. Daarbij vielen maar liefst 500 doden. De politie greep tijdens de slachting niet in. De Libische autoriteiten besloten zelfs om duizenden Nigerianen te deporteren naar het zuiden van het land. In een tijdsbestek van een paar jaar werden tenminste 14 duizend van hen op militaire trucks gezet en gedumpt in kampen of gewoonweg in de woestijn. Ook vrouwen en kinderen was dit lot beschoren. De deportaties kostten honderden Nigerianen het leven.

Vliegtuigen

Sommige vluchtelingen en migranten die in Libië gearresteerd worden, kunnen zich direct vrijkopen uit het politiebureau, als

ze tenminste genoeg geld hebben. Anderen worden per vliegtuig gedeporteerd naar hun herkomstlanden. Tussen 2003 en 2006 zijn er op deze manier 198 duizend migranten het land uitgewerkt, een schrikbarend aantal. De deportaties kosten veel geld, maar de Italiaanse overheid betaalt mee. Van augustus 2003 tot december 2004 bekostigde die 47 deportatievluchten van Air Libya, waarmee 5.524 migranten het land uitgevlogen werden. De bestemmingen waren onder andere Eritrea en Soedan, niet de meest veilige landen ter wereld. Zeker de Eritrese vluchtelingen moesten op hun tellen passen. Onder hen bevonden zich namelijk veel deserteurs uit het leger dat regelmatig in oorlog is met Ethiopië. Volgens Amnesty International lopen Eritrese deserteurs een goede kans om door een vuurpeloton geëxecuteerd te worden.

Ook worden tienduizenden van de gearresteerde vluchtelingen en migranten in overvolle militaire trucks afgevoerd naar detentiecentra, waarvan Libië er volgens Fortress Europe momenteel ongeveer 20 telt. Drie daarvan zijn bekostigd door Italië. In een Frontex-rapport uit mei 2007 wordt gesproken over maar liefst 60 duizend gevangen migranten. In afwachting van een deportatie zitten ze er maanden tot jaren opgesloten, zonder dat er ook maar een rechter aan te pas komt. De vrouwen in de kampen worden systematisch seksueel misbruikt en de mannen worden zwaar mishandeld. Bij opstanden in de kampen zijn al meerdere doden gevallen, aan de kant van de migranten wel te verstaan. Een ex-gedetineerde: “Ik zat drie maanden in Libië. Toen werden we gearresteerd op het moment dat we aan boord van een schip gingen dat ons naar Europa zou brengen. We werden allemaal opgesloten in een gevangenis waar 400 vluchtelingen zaten. Elke dag waren er wel gewelddadige voorvallen, waarbij de bewaking ons zonder reden sloeg. Er was weinig eten.” Als het moment van

deportatie is aangebroken, worden de migranten met trucks afgevoerd en gedumpt bij de zuidelijke landsgrenzen, midden in de woestijn. Vanaf daar moeten ze het zelf maar uitzoeken. Het spreekt voor zich dat daar wederom doden vallen, door honger, dorst en uitputting.

De EU is medeverantwoordelijk voor de dood van duizenden vluchtelingen in het Kanaal van Sicilië en in Libië. Fortress Europe roept de EU op om alle collectieve terugzendingen van bootvluchtelingen naar Libië te staken. Die zijn immers in strijd met internationale verdragen. Ook eist men dat Italië de samenwerking met Libië verbreekt, zeker zolang het land zich niets aantrekt van welk mensenrechtenverdrag dan ook.

Gerrit de Wit

Noot

- “*Escape from Tripoli*”, Fortress Europe. Op: Fortress Europe-website <www.statewatch.org/news/2007/nov/fortress-europe-libya-report.pdf>.

Turkse nationalisten roeren zich ook in Nederland

De recente oorlogshandelingen tussen het Turkse leger en de Koerdische afscheidings-beweging PKK zorgen ook voor spanningen in Nederlandse en andere West-Europese steden. Grote groepen nationalistische Turken gingen de straat op om te protesteren tegen de PKK. Onder hen veel aanhangers van de extreem-nationalistische Grijze Wolven.

Demonstratie in Utrecht op 28 oktober 2007.

Demonstratie in Utrecht op 28 oktober 2007.

In oktober 2007 laaiden de gevechten tussen de PKK en het Turkse leger weer op. Aan beide zijden vielen slachtoffers. Een achttal Turkse soldaten werd door de PKK krijgsgevangen genomen en uiteindelijk weer vrijgelaten. Nationalisten en moslims in Turkije gingen met honderdduizenden de straat op om te protesteren tegen de PKK. Ze eisten dat het leger korte metten zou maken met de PKK-strijders, en dan vooral met de naar schatting 3 duizend die zich schuil hielden in de bergen van het aangrenzende Noord-Irak en van daaruit regelmatig militairen in Turkije aanvallen. De Turkse regering bracht daarop 100 duizend militairen samen aan de Iraakse grens. Ondanks grote internationale druk trok het Turkse leger begin december kortstondig de grens over en vermoordde daar naar eigen zeggen tientallen PKK-strijders. Dat wordt overigens door de Koerden zelf ontkend.

Grijze Wolven

De oploeiende gevechten blijven niet zonder gevolgen voor Nederland. Eind oktober probeerden nationalistische Turken tot twee keer toe het gebouw van een Koerdische vereniging in Arnhem in de fik te zetten. Ook sneuvelden er ruiten bij Koerdische verenigingen in Den Haag. In Doetinchem liepen de spanningen uit op een gevecht tussen tientallen Koerden en Turken. In het laatste weekend van oktober demonstreerden 200 nationalistische Turkse jongeren in Nijmegen tegen de “terroristische” PKK. “We willen de militairen steunen en eren, en iedereen laten zien dat ons moederland heilig is”, aldus een van de demonstranten. In Utrecht hielden duizenden Turken een protestmars tegen de PKK en terrorisme in het algemeen. Men riep op tot “één onverdeeld Turkije”. Er werden veel Turkse vlaggen megedragen, maar ook een paar Grijze Wolven-vlaggen met drie halve manen. Tevens maakten veel aanwezigen, maar zeker niet iedereen, het Grijze Wolven-gebaar, waarbij de vingers een wolvenkop uitbeelden. Op een spandoek stond de tekst “Turkije, tot uw orders!”, een duidelijke indicatie dat nationalistische Nederlandse Turken in het geweer willen komen als Turkije bedreigd wordt. Een enkele ruit sneuvelde en een groepje nationalisten zocht de confrontatie met de ME. Ook in Amsterdam, Arnhem, Haarlem en Dordrecht gingen de nationalistische datzelfde weekend de straat op. Verder nam de luchtvaartpolitie de sleep van een reclamevliegtuigje in beslag dat net daarvoor boven een aantal grote steden had gevlogen. Er stond een voor Koerden beledigende tekst op.

Een week later demonstreerden in Deventer een kleine duizend Turken tegen de PKK. Ze hadden spandoeken bij zich met teksten als “Stop PKK” en “Verbied de PKK in Nederland”. Vooraan de stoet werd een portret megedragen van Kemal Atatürk, de grondlegger van de eenheidsstaat Turkije en het symbool van de nationalistische Turken. Ook bij deze demonstratie werd veelvuldig het Grijze Wolven-gebaar gemaakt en werden Grijze Wolven-vlaggen ontrold. De demonstranten legden een krans bij het Turkse consulaat in de stad, ter ere van “de slachtoffers van de PKK”. In hetzelfde weekend was het ook de beurt aan de Koerden die met meer dan 1.500 mensen bijeen kwamen op het Malieveld. Ze hadden spandoeken bij zich met daarop teksten als “We kiezen voor een vreedzame oplossing”, “Vrijheid voor Koerdistan” en “Geen oorlog maar dialoog”. Ook riepen ze leuzen als “Turkije terroristen”.

Turks nationalisme

Eind november was het weer de beurt aan de Turkse nationalisten. In Den Bosch protesteerden ze met 300 mensen tegen de PKK. “Koerden zijn onze broeders, PKK zijn de boosdoeners”, was een van de leuzen. Maar voor de Turkse nationalisten zijn Koerden slechts “broeders” zolang ze niet streven naar afscheiding of meer autonomie. Anders zijn het in hun ogen allemaal PKK-ers waarmee korte metten gemaakt moet worden. Daarbij is het opmerkelijk om juist Grijze Wolven te zien ageren tegen terrorisme, want in Turkije waren in de paramilitaire doodseskaders veel Grijze Wolven actief.

Ook in Duitsland en België gingen duizenden Turkse nationalisten de straat op. In meerdere Duitse steden waren demonstraties die zo nu en dan flink uit de hand liepen. Nationalisten, onder wie Grijze Wolven, probeerden Koerdische verenigingen en buurthuizen te bestormen. Dat ging gepaard met het nodige geweld. In België was het niet anders. Daar werden bij protesten auto's en een tram vernield. Ook het interieur van een Armeens café werd gesloopt. Zo'n 100 nationalisten werden gearresteerd. Bij de demonstraties in West-Europa liepen zeker niet alleen maar aanhangers van de Grijze Wolven en hun partij MHP rond. Het nationalisme in Turkije en in de Turkse gemeenschap in West-Europa zit namelijk diep en is wijdverspreid.

MHP

In juli 2007 vonden er in Turkije parlementsverkiezingen plaats. De leidende islamitische partij AKP van premier Recep Erdogan wist ze te winnen, ondanks felle oppositie van de Kemalisten en het leger, die in de islamitische partij een bedreiging zien voor het seculiere karakter van Turkije, en natuurlijk de eigen machtspositie. De pro-Koerdische partij DTP wist, via een omweg met onafhankelijke kandidaten, 20 van de 550 parlementszetels te winnen. De MHP keerde na jaren weer terug in het

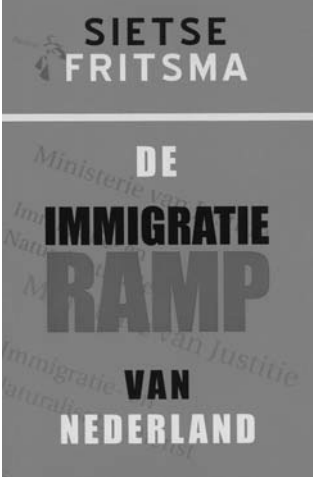
parlement en bezet nu 70 zetels. De ideologie van de extreem-nationalistische partij heeft ook islamitische elementen, en is verder duidelijk antisemitisch, anti-socialistisch, tegen Koerden en Armenen, en tegen de aansluiting van Turkije bij de EU. MHP-aanhangers zijn oververtegenwoordigd in Turkse veiligheidsdiensten, die bekend staan om hun martelingen. Ook zijn ze actief in paramilitaire organisaties en de maffia.

De verkiezingsoverwinning van de MHP hangt samen met het groeiende nationalisme in Turkije dat wordt gestimuleerd door de hetze tegen de PKK. De Turkse media doen daar gewillig aan mee. Een paar maanden eerder stond heel Turkije op z'n kop toen de regerende AKP de islamitische Abdullah Gül naar voren schoof als presidentskandidaat. Honderdduizenden aanhangers van de MHP en de seculiere partij CHP protesteerden daartegen. Door de verkiezingsoverwinning van de MHP winnen de Grijze Wolven in Turkije en in West-Europa weer aan invloed. De kracht van de PKK is daarentegen juist tanende. Veel Koerden zijn namelijk de voortdurende oorlog zat en willen rust. Daarbij heeft de regerende AKP de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in Oost-Turkije, tot tevredenheid van veel Koerden. In de Koerdische steden kreeg de partij bij de verkiezingen dan ook over het algemeen meer stemmen dan de onafhankelijke kandidaten van de Koerdische nationalist. Daarbij speelde de islamitische oriëntering van de AKP voor de overwegend islamitische Koerden een doorslaggevende rol.

Mensenrechten

Ondertussen zijn veel Turken ook de ruzies tussen de militairen en de AKP zat. Na het doordrukken van Gül als president heerst er nu een patstelling, waarbij zowel de AKP als de militairen, nationalist en seculieren zich rustig houden. De beide kampen komen langzaam nader tot elkaar en gingen in oktober de straat op om gezamenlijk te protesteren tegen de PKK. De crisis en het nationalistische antwoord daarop brengen “de natie” samen. De “autochtone” linkse beweging in West-Europa houdt zich overigens grotendeels afzijdig van de oplopende spanningen. De identificatie met nationale bevrijdingsbewegingen is niet meer vanzelfsprekend, zoals dat vroeger wel het geval was. De PKK bleek bijvoorbeeld een totalitaire organisatie met weinig ruimte voor kritiek. Mogelijk speelt ook mee dat de Koerden in Irak nauw samenwerken met de Amerikanen. Dat zet in delen van de linkse beweging kwaad bloed. Aan de andere kant draait de kwestie niet in eerste instantie om solidariteit met de PKK, maar om de mensenrechten van de Koerden in Turkije. Tienduizenden Koerden hebben de afgelopen tientallen jaren het leven gelaten door toedoen van het Turkse leger. Hun dorpen zijn platgewalst en ze worden nog steeds als tweederangsburgers behandeld. In Turkije is het ook meer regel dan uitzondering dat Koerdische partijen verboden worden en hun parlementsleden in de gevangenis belanden. Ook de DTP wordt nu het werk in het Turkse parlement onmogelijk gemaakt. Justitie is alweer uit op een partijverbod en wil de Koerden uit het parlement werken, omdat ze een gevaar voor de eenheidsstaat zouden vormen.

Gerrit de Wit

Sietse Fritsma.

PVV-er Fritsma schuimbekt over “criminele allochtonen”

Uit het recente smaadschrift “De immigratieramp van Nederland” van oud-IND-medewerker en PVV-Tweede Kamerlid Sietse Fritsma blijkt hoezeer de partij van Geert Wilders in de extreem-rechtse hoek zit. Volgens Fritsma zouden tienduizenden “criminele”, “chanterende” en “frauderende” migranten aan verblijfsrecht worden geholpen door “naïeve linkse politici”, “de industrie van louche vreemdelingenadvocaten” en de “gemakzuchtige” IND die de verblijfsaanvragen “bijna blind” zou inwilligen.

Het lijkt bijna onmogelijk, maar toch weet Fritsma het in 20 jaar tijd steeds scherper gemaakte beleid tegen migranten en vluchtelingen nog te overtreffen met zijn eigen stigmatiserende en demoniserende haatzaaij. De beleidsvoorstellen in zijn boek maken duidelijk dat niet de migratie een “ramp” is, maar zijn eigen partij, die aan de lopende band stemming maakt tegen “allochtonen” en vooral moslims.

Om te beginnen wil Fritsma “een parlementaire enquête” waarmee de PVV de hetze tegen migranten nog verder kan opvoeren. “Zo kan ook een einde worden gemaakt aan de ongewenste situatie dat het immigratiethema is ‘gekaapt’ door partijdige organisaties zoals VluchtelingenWerk en de publieke omroep.” Daarnaast pleit hij voor een migratiestop van tenminste 5 jaar voor moslims. In november 2007 diende hij daarover een motie in, die de meeste andere Kamerleden “discriminerend” achtten. Zelfs de bepaald niet moslimvriendelijke VVD vond de moslimhaat van de PVV-er te gortig. Fritsma in zijn boek: “De Nederlandse samenleving is ernstig ontwricht door grote groepen allochtonen, die veel vaker dan gemiddeld crimineel zijn, veel vaker dan gemiddeld overlast (op straat) veroorzaken en veel vaker dan gemiddeld aanspraak maken op een uitkering. Bovendien zijn verreweg de meeste immigranten moslims. Aanhangers van dit geloof blijken vaak grote moeite te hebben met het accepteren en respecteren van onze westerse kernwaarden als de gelijkheid van man en vrouw, de vrijheid van meningsuiting en het afkeuren van geweld.”

Eerste generatie

De PVV heeft een keihard neo-liberaal programma dat “autochtonen” aan de onderkant van de samenleving niets te bieden heeft. Fritsma probeert niettemin voortdurend de indruk te wekken dat hij opkomt voor de belangen van arme witte Nederlanders. Zo hoopt hij “allochtonen” en “autochtonen” tegen elkaar uit te kunnen spelen. “De (integratie)problemen rijzen al jaren de pan uit, en de gewone autochtoon die de problemen - in tegenstelling tot de slapende elite - dagelijks aan den lijve ondervindt, is het al lang spuugzat. Desondanks blijft de immigratieramp zich voltrekken, omdat de vinger nog steeds niet op de zere plek is gelegd, en de komst naar Nederland van tienduizenden nieuwe vreemdelingen per jaar onverminderd doorgaat.”

Verder wil Fritsma dat “elke vreemdeling” maar één keer een verblijfsvergunning kan aanvragen, dat de verblijfsvergunning wordt ingetrokken bij een verblijf in het buitenland van langer dan 6 weken, en dat asielvergunningen altijd tijdelijk blijven en naturalisatie tot Nederlander voor vluchtelingen niet mogelijk meer is. Uiteraard wijst hij pardonregelingen af. “Allochtone criminelen” met een dubbele nationaliteit moeten van hem gedenaturaliseerd en uitgezet worden. En wanneer ze “minderjarig zijn, moeten ook de ouders worden uitgezet. Zij zijn immers verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen, en zullen die waarschijnlijk beter ter hand nemen als hun verblijfsrecht vervalt bij wangedrag van hun kinderen.” Gezinsmigranten moeten niet na 3 jaar, maar pas na 10 jaar zelfstandig verblijfsrecht krijgen, om zo “de ketenmigratie” te vertragen. “Tot op de dag van vandaag komt er in het kader van gezinsvorming en -hereniging dagelijks een nieuwe lichting eerste generatie-migranten het land binnen. Ze zijn hier vaak ronduit kansarm en niet

bekend met de westerse waarden en normen. Velen zetten zich hier zelfs tegen af. Telkens weer herhaalt zich het effect dat ook de kinderen van deze migranten het niet goed doen in onze samenleving en veel vaker dan gemiddeld het criminele pad opgaan, van een uitkering leven etcetera. Deze kinderen laten op hun beurt meestal ook weer een nieuwe eerste generatie-migrant als partner uit het land van herkomst overkomen, waardoor de problemen almaar toenemen. Het behoeft geen betoog dat deze vicieuze cirkel doorbroken moet worden.” Anti-racisten maken zich daarentegen vooral zorgen over de moslimhaat van de eerste generatie PVV-stemmers en over hun kinderen die opgroeien in een racistische leefomgeving.

Luilekkerland

De PVV-er wil iedereen die een partner uit het buitenland haalt, verplichten om “een waarborgsom” van 10 duizend euro te betalen. Zo hoopt hij de drempel voor gezinsmigratie nog meer te verhogen. “Wanneer de migrant binnen de eerste 10 jaar van zijn verblijf in Nederland - op wat voor wijze dan ook - een beroep doet op publieke middelen (uitkering, huursubsidie en dergelijke), wordt deze waarborgsom ingehouden.” Bovendien moeten migranten “een assimilatiecontract” tekenen met de overheid. “Hiermee geeft de migrant te kennen dat hij de Nederlandse dominante waarden en normen zal gaan delen.” Tekent de migrant het contract niet of leeft hij het onvoldoende na, dan moet de aanvraag afgewezen of de verblijfsvergunning ingetrokken worden. Verder wil de PVV 250 miljoen euro investeren om oprotpremies te geven aan “vrijwillige” remigranten. Maar dan mogen ze nooit meer terug naar Nederland, waarschuwt Fritsma. Wilders liet onlangs weten dat die premies ertoe dienen om moslims het land uit te krijgen en zo te voorkomen dat Nederland “wordt verkocht aan de duivel die Mohammed heet”.

Fritsma valt ook nog de “lakse” IND aan. Dat “juridisch adviesbureau voor vreemdelingen” zou van Nederland een luilekkerland voor migranten hebben gemaakt. “Het moet niet veel gekker worden in Nederland, het vreemdelingenbeleid en de controle daarop door de IND ligt hier op het niveau van een bananenrepubliek”, aldus Wilders in zijn voorwoord bij Fritsma's boek. De IND zou verblijfsaanvragen “slecht” of “helemaal niet toetsen”, “waardoor tienduizenden vreemdelingen ten onrechte een verblijfsvergunning hebben gekregen en nog steeds krijgen”, aldus Fritsma. Vooral de “allochtone” IND-medewerkers bevalen hem niet, want die zouden moeite hebben “om verblijfsaanvragen vanuit hun eigen bevolkingsgroep of vanuit een rivaliserende bevolkingsgroep objectief te beoordelen”. “Autochtone” IND-ers zouden volgens hem blijkbaar wel “objectief” en dus niet vooringenomen kunnen beslissen over verblijfsaanvragen, wat het racisme in zijn borreltafelpraat nog maar eens onderstreept. Hij wantrouwt IND-ers met een dubbele nationaliteit en eist dat enkel mensen met alleen de Nederlandse nationaliteit bij de IND mogen werken. Zelf is Fritsma in elk geval het schoolvoorbeeld van een voormalige “autochtone” IND-er vol haat en vooroordelen tegenover migranten.

Harry Westerink

De grootmoefti van Jeruzalem inspecteert een moslimeenheid van de Waffen SS in Bosnië, november 1943.

Antisemitische beeldtaal centraal bij Kristallnacht-herdenking 2007

Op 9 november 2007 organiseerde de Werkgroep Anti-Fascisme in samenwerking met De Fabel van de illegaal in Leiden een herdenking van de Kristallnacht van 1938. Het thema was dit keer “De beeldtaal van het antisemitisme”, waarbij de nadruk werd gelegd op antisemitisme binnen het christendom en de islamitische wereld. *Het integrale verhaal en al het vertoonde beeldmateriaal is te vinden op de Fabel Website <www.defabel.nl/40311e01.htm>.*

SGP-oprichter: God strafte Joden met Tweede Wereldoorlog

SGP-leider en dominee Gerrit Hendrik Kersten (1882-1948) sprak en handelde antisemitisch, aldus de orthodox-christelijke godsdienstleraar Herman van Beek. Kersten zag het Hitler-regime als een instrument van God tegen communisme, rooms-katholicisme en andere “zondigheid”. Toch lijkt zijn gezag binnen de SGP¹ nog steeds onaantastbaar.

Johannes Calvinus.

Uit de legaliteit

Sluit de deuren

Het is zover. Ik vertrek voor de tweede keer uit Istanboel. Voel een brok in mijn keel, kijk naar haar. Haar broer draait zich even om, zodat wij elkaar kunnen omhelzen en een klein moment hebben voor een kus. Het moment van afscheid breekt aan. We moeten weg, zegt haar broer, de taxi wacht op ons. Ze loopt weg, kijkt een paar keer om. Ik blijf daar een tijdje staan. Met lege ogen kijk ik naar haar, totdat ze helemaal uit mijn beeld verdwijnt. Ze zeggen dat Istanboel de enige stad is die twee continenten met elkaar verbindt. Een brug tussen het oosten en het westen, een brug tussen verschillende culturen. Voor mij en voor vele anderen is Istanboel nu een brug tussen twee continenten waar je tol moet betalen om over te mogen steken.

Ik hoor achter mijn bureau een oudere man praten met mijn broer. Hij vertelt iets over zijn schoonzoon en dingen die bij de IND verkeerd zijn gegaan. Ik ga er even bij zitten. Uit zijn verhaal maak ik op dat zijn schoonzoon in één keer de integratiecursus heeft gehaald, nu al bijna een jaar geleden. Alleen heeft de IND het inkomen van zijn dochter onvoldoende bevonden om haar man hier toe te laten. Dus moet zij nu opnieuw gaan bewijzen dat ze genoeg verdient. Opnieuw loonstroken erbij halen, opnieuw alles berekenen en opnieuw alles opsturen.

Voor de invoering was al duidelijk dat de Wet inburgering buitenland nadelig zou uitpakken voor migranten. We begrepen direct dat de wet bedoeld was om bepaalde groepen mensen te weren uit Fort Europa. Via een zware selectie zou men gaan proberen zoveel mogelijk mensen die via gezinshereniging naar Nederland willen komen óf buiten de boot te laten vallen, óf aan te zetten om bij nader inzien toch maar niet te migreren.

Ik bel haar op. Ze zou vandaag de toets gaan afleggen, de beroemde inburgeringstoets. Ze zegt dat ze het niet gehaald heeft. Niets aan te doen, over een paar maanden kan je het opnieuw doen, zeg ik. Nee, het was een grap, zegt ze, ik heb het gehaald, wees blij. Ik krijg te horen dat er heel andere vragen werden gesteld dan in het lesboek. Hoe moeten mensen die helemaal van niets weten het examen dan doen? Jij hebt geluk gehad dat je nog wat Duits en Nederlands kent, zeg ik. En dan vertelt ze hoe de vragen gesteld werden. Op een gegeven moment ging het heel snel, zegt ze. Het was bijna niet te horen. Toen ik tegen de medewerker zei dat ik het niet duidelijk kon horen en dat het te snel ging, zei die dat het systeem nu eenmaal zo werkt en dat daar niets aan te doen viel. Op een gegeven moment hoorde ik zelfs een vrouwenstem op de achtergrond, zegt ze. Het kan niet anders zijn of dat doen ze expres om het mensen moeilijk te maken, zeg ik. Voor de zekerheid heeft ze andere mensen gevraagd of die hetzelfde hebben meegemaakt. Dat was inderdaad zo. In ieder geval zijn ze wel rechtvaardig, denk ik ironisch, het systeem werkt voor iedereen hetzelfde.

De oude man en zijn dochter komen weer naar het kantoor. Hoe is het gegaan, vraag ik. Een en al ellende, zegt hij. Eerst was haar inkomen onvoldoende, daarna was haar contract niet goed en nu zeggen ze dat we de werkgeversverklaring 10 dagen te laat hebben opgestuurd. Hadden ze maar gewoon gezegd dat ze ons niet willen, zegt hij. Een tijd later zie ik hen weer. Ze hebben uiteindelijk maar een advocaat ingeschakeld.

Ik heb nu al heel wat procedures achter de rug. Ik word zo nu en dan angstig van de verhalen die de ronde doen. Als ik haar bel, zeg ik voor de zekerheid dat het nog wel even kan duren. Je weet maar nooit wat IND gaat doen. Ik neurie een oud strijdlied over revolutie. “We zullen de overheersing van plunders overwinnen, wacht op ons, Istanboel, wacht op ons tot we overwinningliederen zingend door je straten gaan lopen, die tijd zal komen.”
Taylan Devrim

Van Beek kreeg het christenfundamentalisme met de paplepel ingegoten. Hij groeide op in een gezin waar regelmatig de preken van Kersten werden gelezen en waar steevast op de SGP werd gestemd. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 stond hij op de kieslijst van de fractie SGP-ChristenUnie Barendrecht, en onlangs rondde hij zijn studie theologie aan de Leidse universiteit af met de scriptie “De houding van G.H. Kersten als leider van de SGP tegenover de Joden”.

Aanleiding voor zijn kritische onderzoek vormde een steunbetuiging in 2002 van de Gereformeerde Gemeenten aan Joden en aan de staat Israël. Van deze oer-conservatieve “zwartekousenkerk” zijn veel SGP-ers lid. In een advertentie in het Reformatorisch Dagblad suggereerde de kerk dat Kersten als SGP-leider volop had gestreden tegen de jodenvervolging door de nazi's. “Zestig jaar later is de geest van antisemitisme weer ontwaakt, zoals onder meer blijkt uit het voornemen van Greta Duisenberg 6 miljoen(!) handtekeningen te verzamelen voor de zaak van Yasser Arafat. Opnieuw kan er niet gezwegen worden.” De kerk riep op om “in het voetspoor van de vaderen” te gaan door hedendaags antisemitisme aan te klagen. Dat bracht Van Beek tot de vraag of Kersten eigenlijk wel wat had ondernomen tegen de jodenvervolging, hoe zijn houding was tegenover Joden, en welke rol de SGP speelde voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Voedseloverschotten

Kersten was voorman van de bevindelijk gereformeerden en drijvende kracht achter de totstandkoming van de Gereformeerde Gemeenten in 1907. Het woord “bevindelijk” wil zeggen dat de gelovigen de bijbel niet alleen met het verstand moeten begrijpen, maar ook met het hart moeten aanvaarden. Zo krijgen ze aangepraat dat God de aarde werkelijk 6 duizend jaar geleden in 6 dagen tijd heeft geschapen. Als “Gods woord” zou de bijbel nu eenmaal “onfeilbaar” zijn. Bevindelijk gereformeerden wonen vooral in een strook die loopt van Walcheren tot Staphorst, de bijbelgordel waar men streng vasthoudt aan de zondagsrust. Een derde van de half miljoen bevindelijken wijst vaccinatie af omdat het in strijd zou zijn met “Gods voorzienigheid”. De bevindelijken onderscheiden zich verder van andere christenen doordat ze de bijbel lezen in de bijna vier eeuwen oude Statenvertaling. Andere vertalingen worden afgedaan als nieuw en modernistisch.

Kersten preekte, schreef boeken, gaf les, stichtte scholen, leidde de SGP van 1918 tot 1945, was hoofdredacteur van het partijblad De Banier, en zat van 1922 tot 1945 namens de partij in de Tweede Kamer. Uit Van Beeks scriptie blijkt hoe passief, fatalistisch en zelfs loyaal de SGP-leider is geweest naar de nazi's toe. “Kersten zag de Duitsers als een roede in Gods hand om Nederland te straffen voor de zonde. Het oordeel van God was gekomen en de mensen moesten bukken en buigen onder de slaande hand Gods.” Een van die “hemeltergende zonden” zou zijn geweest dat Nederlanders bewust voedseloverschotten hadden weggegooid, zo schreef Kersten in De Banier vlak voor de inval van de nazi's op 10 mei 1940. Vijf dagen daarna, net na het bombardement op Rotterdam, liet hij zonder blikken of blozen weten dat “Gods gerechtigheid” was “gehandhaafd”. Met vrouw en kinderen woonde Kersten toen zelf in Rotterdam. Zijn woning stond door toedoen van de nazi's op instorten, maar toch vond hij “het goddelijke genade dat hij voor Gods recht buigen mocht en Hem te midden van de oordelen aanbidden kon”.² Ook zou God zich in die dagen tegen Nederland hebben gekeerd vanwege “de zondigheid” van prinses Juliana. Na de inval van de Duitsers was zij het land namelijk op een zondag ontvlucht en daardoor zou ze de zondagsrust hebben “ontheiligd”.

Tiranniek

Kersten vond het zinloos om tegen de nazi's te vechten, want “wie zal vermogen tegen God te strijden?” En “God doet geen onrecht, ook niet als Hij de Duitser gebruikt om ons te slaan”. De Nederlanders zouden “een welverdiend oordeel” en een terecht pak slaag van God hebben gekregen. Ze dienden het Hitler-regime voortaan als wettige overheid te gehoorzamen. Volgens hem was verzet tegen de overheid altijd ongeoorloofd, ook tegen een bezettende overheid als de Duitse. Daarom deden SGP-ers en leden van de Gereformeerde Gemeenten nauwelijks mee aan protesten van andere kerken tegen de “ariërvaklaringen” en de jodenvervolging. Kersten was bovendien niet vies van de NSB. Ook al vond hij het “een heidense stroming”, toch had hij sympathie voor het autoritaire leiderschap van de fascisten en voor hun strijd tegen “het rode gevaar” van socialist en communisten. Ook flink wat andere SGP-ers hadden waardering voor het fascisme.

Christenen als Kersten hebben altijd een extreem gehoorzame en onderdanige houding gehad naar alles en iedereen met macht en autoriteit. De wortels voor die griezige gezagsgetrouwheid liggen bij de zestiende-eeuwse reformator Johannes Calvinus. Van hem hebben massa's protestanten en gereformeerden door de eeuwen heen geleerd dat ze zelfs een “tirannieke” overheid moeten gehoorzamen. “Wij moeten niet alleen gehoorzamen aan de overheid die geheel terecht en plichts-getrouw haar gezag uitoefent, maar wij behoren ook degenen te verdragen die op een tirannieke manier misbruik maken van hun macht, totdat wij op wettelijke wijze van hun juk zijn bevrijd”, aldus Calvinus. “Want zoals een goede vorst het bewijs is van de goedheid Gods om het welzijn der mensen te bewaren, zo is een slechte, wrede vorst een gesel Gods om de zonden van het volk te bestraffen. Het wordt echter als vaststaand beschouwd dat zowel de goede als de slechte vorst hun macht van God hebben gekregen, en dat wij ons niet tegen hen kunnen verzetten zonder ons tegelijk ook te verzetten tegen de voorschriften van God.”³ Veel christenen zitten nog steeds in de houdgreep van dit calvinisme.

Praatjesmaker

Samen op de glijbaan naar rechts...

Rechts: “Kijk, het is nu eenmaal een feit dat criminaliteit veel meer voorkomt bij allochtonen dan bij autochtonen. We moeten dat gewoon durven zeggen. Jarenlang hebben we het niet gezegd en kijk wat er van gekomen is. We hebben hier vrijheid van meningsuiting, en dat is mijn mening. Dus ik zeg gewoon wat ik denk, daar is toch niets mis mee?”

Links: “Nee... ja... klopt. Maar toch moeten we dat onderscheid allochtoon-autochtoon niet zo gauw maken.”

Een maand later...

Rechts: “Zie je, in Amsterdam-West zijn het weer die Marokkanen die alles flikken. Ze houden gewoon niet op. Ze hebben gewoon een andere cultuur. We moeten ze hard aanpakken en ze laten zien wat onze normen en waarden zijn. Dat is mijn mening, dus ik zeg gewoon wat ik denk, daar is toch niets mis mee?”

Links: “Nee hoor, als je dat denkt... Ik bedoel, je mag dat zo denken natuurlijk. We moeten vanzelfsprekend realistisch blijven en inzien dat de criminaliteit bij Marokkanen veel hoger is. Maar om te zeggen dat het door een andere cultuur komt, gaat wel erg ver. Ze zijn uiteindelijk allemaal in Nederland geboren.”

Een jaar later...

Rechts: “Die straatterroristen moeten gewoon keihard aangepakt worden. Normale straffen helpen niet bij hen. Dus gewoon op een andere manier straffen. Zo denk ik, dat is gewoon mijn mening.”

Links: “Ik vind toch dat je ze niet op een harde manier moet straffen, maar ze gewoon moet leren hoe het in Nederland hoort. Wat onze omgangsvormen zijn. Uiteindelijk hebben wij andere normen en waarden, dus we moeten ze leren wat die zijn.”

Twee jaar later...

Rechts: “Ach, als ze niet weten op te houden, moet gewoon hun nationaliteit worden afgenomen. Ze hebben een dubbele nationaliteit. Dus als ze niet ophouden, moeten ze gewoon teruggestuurd worden naar waar ze thuishoren. Dat is wat ik denk.”

Links: “Daar ben ik het niet mee eens. Het zijn wel onze Marokkanen. We moeten ze gewoon in Nederland houden, en ze mogen gewoon hun Nederlandse nationaliteit behouden. We moeten ze alleen goed laten zien dat het zo niet kan in Nederland en ze desnoods gewoon hard aanpakken.”

Tien jaar later...

Rechts: “Nu gaan ze echt te ver, ze horen gewoon niet thuis in dit land. Van mijn part mogen ze allemaal wegwezen. Ook al hebben ze de Nederlandse nationaliteit, ze zijn nu eenmaal niet Nederlands en dat worden ze ook niet. Ze moeten gewoon verdwijnen. Dat is mijn mening.”

Links: “Om ze nou allemaal over één kam te scheren... Stuur alleen diegenen terug die crimineel zijn. Doen ze bijvoorbeeld iets waarop een straf staat van zeg maar twee jaar, dan kun je ze terugsturen. Maar diegenen die slechts de Nederlandse nationaliteit hebben, kun je niet terugsturen. Dat kan niet volgens de internationale verdragen die Nederland heeft getekend.”

Twaalf jaar later...

Rechts: “Afmaken die handel!”

Links: “Nou, om ze nou te vermoorden vind ik wel te ver gaan. Ik zou zeggen, stuur ze gewoon allemaal terug naar hun eigen land.”

Nederlandse boter

Na het aan de macht komen van het Hitler-regime in 1933 bagatelliseerde Kersten de jodenvervolging in Duitsland als “overdreven leugens en verzonnen verhalen”. In De Banier werd Hitlers “Mein Kampf” zonder commentaar en kritiek besproken. Zelfs na de Kristallnacht in 1938 bleef Kersten beweren dat de Joden voor eeuwig de vervolging over zichzelf hadden afgeroepen door Jezus te kruisigen, waarbij hij zich beriep op de antisemitische bijbelpassage “Zijn bloed kome over ons en onze kinderen”. Binnen het christendom was het al eeuwenlang gemeengoed om het lijden van de joden te beschouwen als een straf van God. De Joden zouden door God niet langer als zijn “uitverkoren volk” worden beschouwd. Die bevoorrechte positie zou zijn overgenomen door de christelijke kerk.

Naast dit traditionele religieuze antisemitisme maakte Kersten zich ook schuldig aan sociaal-economische jodenhaat. Hij stelde goed te begrijpen waarom Duitsland zich tegen de Joden keerde. “Door hun grote rijkdom” zouden de Joden namelijk “bij machte zijn om pers, handel, industrie en tal van andere zaken te beheersen, tot benauwing van geheel de overige bevolking”. Kersten was fel tegen Joodse bedrijven als Jürgens en Van den Bergh (nu Unilever). Die zouden de Nederlandse boter verdringen, alsof deze Joodse ondernemers geen Nederlanders waren. Omdat veel Joden vrijmetselaar of communist zouden zijn, vond hij het noodzakelijk “om tegen hen positie te kiezen”. “Op de Joden is veel aan te merken, vooral op de Joden die socialist of communist zijn. Joodse journalisten als Polak en Kleerkoper dienen zich te matigen in hun kritiek op Hitler, want onze handel wordt bedorven door dit odium van ‘Deutschfeindlichkeit’.” Hij pleitte er na de Kristallnacht voor om de grenzen te sluiten voor Joodse vluchtelingen. Nederland heeft 400 duizend werklozen, schreef hij, en dan “gaat het niet aan om er nog een belangrijk aantal bij te nemen, daar toch het merendeel van hen die Duitsland ontvluchten willen, zonder middelen van bestaan zijn”.

Tekenend voor Kerstens houding was de affaire rond de scholiere Mirjam de Groot. In 1941 eiste de Duitse bezetter dat opgave gedaan werd van het aantal Joodse kinderen op scholen. De nazi's wilden hen uitsluiten van onderwijs. Daarop adviseerden de meeste christelijke scholenbonden hun schoolbesturen om die antisemitische maatregel te boycotten. Maar de gereformeerde scholenbond zacht daar anders over. Als voorzitter van die bond verlangde Kersten van zijn scholen dat ze de Duitsers zouden gehoorzamen. Zulke scholen waren volgens het illegale blad Trouw “als was in de handen van de bezettende macht”. Met zijn beleid kwam Kersten in conflict met voorzitter Kok van het bestuur van een van de weinige gereformeerde scholen die wel wilden protesteren tegen de uitsluiting. Kok wilde de Joodse leerlinge De Groot gewoon toelaten op zijn school, en daarop zette Kersten Koks school uit zijn scholenbond. Kersten vond dat Kok het meisje niet mocht beschermen, omdat de Joden Jezus hadden verworpen.

Antichrist

Kersten zag in het rooms-katholicisme zijn grootste vijand. “Veel meer dan voor socialist en voor NSB-er heeft ons protestantse volk voor Rome te vrezen en tegen Rome zich te wapenen”, schreef hij in 1938. Een lid van het SGP-hoofdbestuur noemde de paus en zijn aanhangers zelfs “de Antichrist met zijn goddeloze en misdadige synagoge”. Dat lag in de lijn van Calvijn, die stelde dat de paus van de duivel afstamde. Kersten meende dat rooms-katholieken geen echte Nederlanders waren. Katholieke politici zouden niet in het belang van het land werken, maar “in het leger van de paus strijden”. “Ons calvinistenland” zou “verraderlijk aan Rome zijn uitgeleverd”.⁴

Na de Tweede Wereldoorlog werd Kersten “gezuiverd”. Hij mocht niet meer terugkeren in de Tweede Kamer, omdat hij “tekort was geschoten in een juiste houding tegenover de Duitse bezetting”. Men beschouwde hem als een collaborateur. Ook kreeg hij een schrijfverbod van 10 jaar opgelegd vanwege pro-Duitse artikelen in De Banier. Drukkerij De Banier had zelfs nazistische boeken gedrukt. SGP-leden met kritiek op Kersten kregen binnen de partij echter geen schijn van kans. Ze werden geroyeerd of kregen te maken met kerkelijke censuur. De autoritaire Kersten betitelde hen als oproepkraaiers die de kop moest worden ingeslagen.

Vandaag de dag wordt Kersten in SPG-kringen nog steeds de hand boven het hoofd gehouden. De op zich moedige kritiek van een geloofsgenoot als Van Beek dringt er nauwelijks door. Volgens de SGP-jongeren zou “de beschuldiging” van Van Beek ongenueanceerd zijn. Kersten zou niet antisemitisch hebben gehandeld. In plaats van kritiek op hun voorman serieus te nemen, luisteren veel SGP-ers liever naar donderpreken over het “zondige Nederland” dat hel en verdoemenis tegemoet zou gaan. “Wij zijn een schandvlek geworden”, bulderde een dominee een paar jaar geleden in een zaal vol SGP-ers. “De ene pilaar na de andere pilaar van de samenleving wordt weggehaald, en slechts een puinhoop blijft over. Wij zijn een land dat vooropgaat in de zonde. En dat land zal ook vooropgaan in het oordeel” van God. Maar de christenfundamentalisten weten nog niet met welke “roede” God de Nederlanders dit keer gaat afranselen.

Harry Westerink

Noten

- “*Taliban op klompen*”, Harry Westerink. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/10821f50.htm>. En: “*SGP probeert zieltjes te winnen met aanval op islam*”, Harry Westerink. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/11206f76.htm>.
- “*De heren lustten ds. Kersten niet*”, Willem Bouwman. Op: *Nederlands Dagblad-website* <www.nd.nl/htm/dossier/gratie/artikelen/050827a.htm>.
- “*De handzame Calvijn*”, Rinse Reeling Brouwer, 2004.
- “*Voor Kersten en Calvijn was hij de Antichrist*”, Willem Bouwman. Op: *Nederlands Dagblad-website* <www.nd.nl/htm/dossier/paus/artikelen/050409i.htm>.

Linkse advocaten in actie tegen uitsluiting

Advocatenkantoor Fischer in Haarlem heeft een stevige reputatie opgebouwd met het ondersteunen van mensen aan de onderkant van de samenleving. De bevlogen advocaten Pim Fischer en Jelle Klaas weten spraakmakende overwinningen te behalen in hun juridische worstelpartijen met de overheid. Een gesprek met Klaas.

Jelle Klaas.

Foto: Ellen de Waard

Onlangs boekte Fischer succes met de zaak van een Chinees gezin. De Rotterdamse rechtbank bepaalde daarbij dat kinderen van ouders die geen verblijfsvergunning hebben maar wel rechtmatig in Nederland verblijven, van de overheid geld moeten krijgen voor de kosten van huur, elektriciteit en water. Eerder al lukte het hem om de overheid te verplichten tot een kinderuitkering voor kleding en voedsel. In beide gevallen beriep hij zich op het internationale kinderrechtenverdrag. Zo ondermijnt het advocatenkantoor de uitsluiting die via de Koppelingswet is geregeld.¹

De eenmanspraktijk van Pim Fischer werd 5 jaar geleden uitgebreid met de nu 27-jarige Klaas. “Ik ben rechten gaan studeren om officier van Justitie te worden, dus de aanklager namens de staat. Maar ik ben in de loop der jaren politiek flink veranderd. Vroeger zat ik bij de Jonge Socialisten van de PvdA, nu ben ik actief binnen de Internationale Socialisten (IS). Tijdens mijn studie zat ik een tijd op een dood spoor: ik was mijn doel kwijtgeraakt. Bij het actievoeren heb ik Pim ontmoet. Toen vond ik nieuwe inspiratie. In een mum van tijd studeerde ik daarna af. Ik heb twee jaar stage gelopen op zijn kantoor en inmiddels werk ik 3 jaar met hem samen als beëdigd advocaat.”

Afbraak

De leidraad van de advocaten vormt het bestrijden van de uitsluiting die het gevolg is van de afbraak van de verzorgingsstaat. Hoewel die afbraak al jaren aan de gang is, beginnen volgens Klaas de effecten daarvan de laatste jaren pas echt voelbaar te worden. “Het sociale vangnet van de bijstand wordt in alle hevigheid afgebroken. Velen krijgen geen bijstands-uitkering meer, hoewel ze letterlijk niet te eten hebben. Er is een ideologie opgerukt van: je moet voor jezelf kunnen zorgen en het is je eigen schuld als je in armoede leeft. Tegen migranten en vluchtelingen zonder papieren en zonder recht op voorzieningen wordt gezegd: je hebt zelf de keuze gemaakt om hier te komen, en nu je aanvraag voor verblijfsrecht is mislukt, moet je het ook zelf maar uitzoeken. Wij wijzen die mensonwaardige opstelling af.”

Ook in het jeugdrecht is volgens Klaas veel mis. “Kinderen met gedragsproblemen worden bij gebrek aan behandelplekken in de gevangenissen opgesloten. Of ze krijgen te maken met gedwongen opsluiting, met isolatiemethoden en met jeugd-tbs. De ouders van die jongeren zitten vaak in een moeilijke positie. Ze hebben geen grip meer op hun kinderen, die er echter door opsluiting vaak nog verder op achteruitgaan. En men zet kinderen zonder papieren samen met hun ouders gevangen zonder dat ze iets misdaan hebben. Dit soort ellende brengen we naar buiten en dat heeft een hoop media-aandacht en morele verontwaardiging opgeleverd. Ik dagvaard dan ook graag de ministers van Justitie en Gezinszaken.”

Wie werkt met mensen aan de onderkant van de samenleving moet laagdrempelig zijn, beseft Klaas. “Bij ons kun je binnenlopen zonder afspraak. Dat scheelt, want met sommige mensen is het moeilijk afspraken maken. Dat gebruiken we niet tegen hen. We proberen hen juist ter wille te zijn. We praten in gewone mensentaal, ook in onze brieven. Soms is een zaak niet te winnen, maar dan heeft de betrokken persoon tenminste een advocaat die hem gelooft en verdedigt. Alle Haarlemse armen met problemen met sociale voorzieningen kunnen bij ons aankloppen.” Maar het kantoor gaat niet klakkeloos met iedereen in zee. “We hebben in onze hal een grote anti-racistische poster hangen. Dat is een signaal voor onze cliënten: we helpen geen racisten.” Ook elders in het land weet men Fischer en Klaas inmiddels goed te vinden. Zo werken ze samen met de kinderrechtenorganisatie Defense for Children. En het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS) draagt zaken aan over de uitsluiting van basisrechten. “We pakken zaken op waar andere advocaten zich niet aan wagen. Het gaat om ernstige gevallen. Iemand moet uitgesloten mensen een stem geven. Daarbij zijn we niet bang om af te gaan.”

Racisme

De advocaten gaan ook het racisme in de samenleving te lijf. Een goed voorbeeld is de zaak die Klaas namens een Somalische cliënt tegen VVD-er Mark Rutte aanspande, destijds staatssecretaris van Sociale Zaken.² “Rutte beweerde in 2003 dat Somaliërs massaal zouden frauderen met bijstandsuitkeringen. Hij adviseerde gemeenten om alle ongeveer 25 duizend Somaliërs via de gemeentelijke basisadministratie op te sporen en te controleren op fraude. Nogal wat Somaliërs verloren zonder concrete bewijzen van fraude hun uitkering.” Na 3 jaar procederen oordeelde de rechtbank dat Rutte had aangezet tot racisme.

Klaas en Fischer bestrijden bovendien de racistische Koppelingswet. Die wet is bedoeld om mensen zonder verblijfsvergunning van voorzieningen uit te sluiten, ook al verblijven ze rechtmatig in Nederland en kunnen ze niet worden uitgezet. Na een vergelijkbare uitspraak van de Centrale Raad van Beroep bepaalde de Rotterdamse rechtbank in 2006 dat “een niet-uitzetbare vreemdeling” toch recht heeft op een uitkering. Fischer beriep zich daarbij niet op de nationale vreemdelingenwetgeving, maar op Europese verdragen.³ “Wij zijn niet gespecialiseerd in vreemdelingen-

recht. Mensen zonder verblijfsvergunning die niet in Nederland mogen blijven, kunnen wij niet helpen. Sterker nog, ik trek het emotioneel niet om te werken met het vreemdelingenrecht. Daar is zo ongelooflijk veel mis mee dat advocaten er bijzonder weinig mee kunnen bereiken. Alleen politieke oplossingen zouden nog kunnen helpen.”

Klaas haalt criminologe Mieke Komen aan die heeft aangetoond dat “allochtone” jongeren voor hetzelfde vergrijp gemiddeld 53 dagen langer vastzitten dan “autochtone” jongeren. Puur racisme, aldus de strijd bare advocaat. “Ook bij de Hofstadgroep zag je dat terug. Die zijn veel zwaarder gestraft dan de Rotterdamse racisten die ook vergaande plannen hadden tot een vorm van gewapende strijd. Ze hadden wapens van het leger en waren op trainingskamp geweest. We merken bij rechters veel vooringenomenheid.” Momenteel probeert Fischer via een rechtszaak een Europees staatsburgerschap voor Roma te verwezenlijken. Veel EU-landen erkennen Roma niet als staatsburgers, waardoor ze uitgesloten worden van allerlei rechten en als paria's worden behandeld. Klaas is ervan overtuigd dat Fischer die zaak gaat winnen, wat verstrekkende positieve gevolgen zou kunnen hebben voor Roma in heel Europa.

Recent boekten Klaas en Fischer nog een klinkende overwinning in de zaak van een illegaal met een ernstige spierziekte. De doodzieke man behoorde dringend in een verpleeghuis opgenomen te worden, maar dat valt niet onder “de medisch noodzakelijke zorg” zoals de overheid die steeds heeft opgevat. De advocaten wisten de rechter ervan te overtuigen dat dit soort patiënten toch recht moet hebben op zorg in een verpleeghuis, tot grote woede van de VVD-fractie in de Tweede Kamer. Volgens Klaas is deze uitspraak “echt een breuk met de Koppelingswet”.

Rechtsstaat

In de nogal behoudende wereld van de advocatuur worden Klaas en Fischer met gemengde gevoelens bekeken. “Aan de ene kant klopt het beeld van advocaten als rechts en elitair. Wij worden als de softies gezien. Geld is voor ons minder belangrijk. Aan de andere kant hebben collega's en rechters vaak ook respect voor ons. Men prijst ons omdat we allerlei basisrechten en voorzieningen proberen te verdedigen. Men vindt dat we zo een fatsoenlijk rechtssysteem overeind houden. Onze aanwezigheid komt ook de diversiteit binnen de Orde van Advocaten ten goede. Maar er zijn zat advocaten die ons afdoen als niet meer van deze tijd.”

De linkse advocaten moeten zich bewegen binnen het beperkende kader van de kapitalistische en patriarchale rechtsstaat, ook al zijn ze het daarmee vaak niet eens. “Ik zie het advocatenwerk niet als een vervanging voor mijn politiek activisme, maar als een aanvulling. Het geeft links overigens ook een bepaalde autoriteit om langs juridische weg principiële zaken naar voren te brengen, te verdedigen en te winnen. De burgerlijke rechtsstaat staat zwaar onder druk. Maar wij blijven de uitgangspunten van de Franse Revolutie - vrijheid, gelijkheid en broederschap - verdedigen.”

Harry Westerink
Ellen de Waard

Noten

1. “Rechter schiet te klein gat in Koppelingswet”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11188f75.htm>.
2. “Parlement wil racistische opsporingsmethoden toestaan”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11335f85.htm>.
3. “Rechter kent uitkering toe aan niet uitzetbare illegaal”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11294f82.htm>.

Inburgeraars komen massaal niet opdagen

Minister Ella Vogelaar heeft de maatregelen voor verplichte inburgering iets aangepast. Mede omdat de inburgeraars het massaal hebben laten afweten en geen cursussen zijn gaan volgen. Inmiddels heeft de Tweede Kamer alweer een nieuwe groep “allochtonen” op het oog voor de inburgeringsdwang: de Polen.

In september 2007 ontving de Tweede Kamer van minister Vogelaar een integratienota, het Deltaplan “Zorg dat je erbij hoort!”. Daarin stonden weer een hele reeks repressieve maatregelen om “de integratie te verbeteren”. Zo wil de regering het gemeenten officieel gaan toestaan om “kansarmen” - lees: migranten - uit bepaalde wijken te weren, zoals dat al gebeurt in Rotterdam. Ook worden er voor het eerst keiharde ingrepen aangekondigd die uitsluitend gericht zijn op “afzonderlijke etnische groepen”, zoals Antillianen en Marokkanen. Zo wordt racisme voor het eerst officieel tot wet gemaakt.

Disciplineren

Een maand later publiceerden Europese wetenschappers een “Migrant Integration Policy Index” waaruit bleek dat Nederland de laagste score heeft van 28 Europese landen op het gebied van arbeidsrechten voor migranten. Ook stelt Nederland de strengste voorwaarden voor het verkrijgen van een permanente verblijfsvergunning en maakt men het migranten veel moeilijker dan “autochtonen” om een buitenlandse partner te trouwen. Wel zou Nederland volgens de index veel projecten hebben tegen taalachterstand, werkloosheid en ongelijke toegang tot vakopleidingen. Maar in juli was het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) al gekomen met het rapport “Interventies voor integratie”, waaruit bleek dat de inmiddels ruim 400 van zulke integratieprojecten in Nederland nauwelijks resultaat hebben. De situatie van migranten is hier niet beter dan in omringende landen die zulke projecten niet kennen, aldus het SCP.

Het zal niet verbazen dat politici, opiniemakers en integratie-professionals het SCP-rapport compleet doodzwegen. Ze hebben immers allemaal veel belang bij het voortbestaan van het hele integratiecircus en de inburgerindustrie. Politici hebben het voortdurend problematiseren van “allochtonen” nodig om de aandacht af te leiden van het steeds hardere economische beleid. Conservatieve opiniemakers zijn grotendeels afhankelijk van het integratiedebat om zieltjes te kunnen winnen voor het toenemende Nederlandse nationalisme. En een groeiend aantal bureautjes, instituten, hulpverleners, maatschappelijk werkers en docenten verdient hun boterham in de inburgerindustrie. En de “allochtonen”? Voor hen betekent de verplichte inburgering vooral apart gezet worden, gedisciplineerd worden, verplicht komen opdraven en Nederlands nationalisme slikken.

Huwelijksmigratie

De afgelopen 20 jaar zijn de grenzen vrijwel hermetisch dichtgetimmerd voor arbeidsmigranten en vluchtelingen. De laatste jaren is de repressieve aandacht verschoven richting huwelijksmigranten. Met als gevolg dat tussen 2001 en 2006 het percentage Turkse bruidegoms dat een vrouw uit Turkije trouwde afgenomen is van 61 naar 36 procent en bij Marokkanen van 59 naar 29 procent. Vogelaar wil de vrije huwelijkskeuze van “allochtonen” nog verder verminderen door de eisen te verscherpen bij de inburgeringstest die aanstaande echtgenoten in het land van herkomst met succes moeten afleggen. Het was Vogelaar namelijk een doorn in het oog dat maar 10 procent van hen bij het examen afviel. In een poging dat cijfer omhoog te brengen tot 25 procent moeten de huwelijkskandidaten vanaf 1 december meer examenvragen goed beantwoorden.

Verlies

Zo’n 250 duizend “allochtonen” die al in Nederland wonen moeten verplicht inburgeren. Maar tot nu toe werken ze massaal niet mee aan alle plannen. In 2007 zal naar schatting hooguit 10 procent van alle voor dat jaar aangewezen “allochtonen” daadwerkelijk op cursus gaan. De aantallen deelnemers zijn zelfs nog lager dan voor de inburgeringswet inging. Een van de ROC’s die normaal tussen 1 april en 1 oktober gemiddeld 1.600 inburgeraars les geeft, kwam in dezelfde periode in 2007 uit op slechts 8 deelnemers. De ROC’s en de commerciële aanbieders van inburgeringscursussen hadden een slaatje willen slaan uit de inburgeringshype, maar lopen nu tegen tientallen miljoenen verlies aan. Honderden docenten moeten gedwongen worden ontslagen.

Veel inburgeringsplichtigen stellen hun cursussen simpelweg uit omdat ze de kosten te hoog vinden. En die kunnen inderdaad aardig oplopen, zeker als cursisten niet zouden slagen en op herhaling moeten. Daarom beginnen velen er gewoon niet aan. Ze hebben 5 jaar de tijd om het examen te halen, anders lopen ze tegen een boete aan van 1.500 euro. Maar dat is nog altijd heel wat minder dan

de 3.000 euro die veel inburgeraars bij de IB-Groep zouden moeten gaan lenen. Begin oktober had de IB-Groep overigens pas 457 aanvragen ontvangen, waarvan ze er ook nog eens 127 hebben afgewezen.

Om de inburgeringsplannen toch te doen slagen steekt de minister er 460 miljoen extra in. Vanaf 1 november mogen gemeenten alle inburgeringsplichtigen een cursus van 270 euro aanbieden, en niet meer alleen werklozen en ouders van jonge kinderen. Verder gaat ze inburgeraars dwingen tot stages. In 2011 moet 80 procent van de inburgeraars zo ingezet zijn als goedkope arbeidskracht. Ook voert ze enige cosmetische veranderingen door. Zo zou de toon van de plannen vriendelijker moeten worden. Maar de dwang blijft.

Istanboel

Hoewel het volgens de Europese wet niet mag, wil een meerderheid in de Tweede Kamer de inburgeringsplicht nu ook uitbreiden tot Oost-Europeanen. De fanatiekste voorstanders daarvan zijn de PVV en de SP. Nu gaat de regering uitzoeken hoe de Europese wetgeving te omzeilen valt. Kennelijk maakt het ontduiken van de wet deel uit van de normen en waarden van het kabinet. Zoals te doen gebruikelijk worden de verslechtingen ook verdedigd via het gelijkheidsbeginsel. Want waarom zou een Turk uit het moderne Istanboel wél moeten inburgeren, en een Roemeen van het platteland niet? De PvdA wil voor volwassen Polen een leerplicht instellen, of ze te grazen nemen als ze een uitkering aanvragen.

In 2005 stonden er in Nederland 11 duizend Polen ingeschreven. Halverwege 2007 waren dat er 70 duizend. De roep om een hardere aanpak van de Poolse arbeidsmigranten gaat samen met een groeiende hetze. De media komen steeds vaker met haatdragende teksten. Polen zouden niet alleen onze banen inpikken, maar ook onze huizen en parkeerplaatsen. En als ze je burens worden, zou je huis niets meer waard zijn. Bovendien zouden ze in vieze huizen wonen en je schone was van de waslijn stelen. Ook zouden Polen stropen en paddenstoelen plukken in de bossen, en de opbrengst meenemen naar Polen of hier verkopen aan de horeca. Ook zouden ze de Hollandse wateren leegvissen omdat ze hun vangst zouden opeten of verkopen, in plaats van teruggooien. Iets waar de hetzers zich veel minder druk om maken wanneer het gaat om Nederlandse fabriekstrawlers die Afrikaanse kustwateren volledig leegvissen.

Polen mogen dan hard werken, zo gaan de anti-Poolse geluiden verder, maar in het weekeinde zijn ze altijd dronken. Ze doen alsof ze hier op vakantie zijn. Ze zwerven rond, slapen onder bruggen, gebruiken drugs, drinken alcohol en plassen op straat. Ze pikken bovendien de soep in van de andere daklozen. Ook zouden ze steeds en overal vechten, lawaai maken, samenscholen en bedreigend zijn, rommel maken op straat en met te velen tegelijk winkels binnenkomen. Het zou “smerig volk” zijn, een “achterbuurtvolk”, zonder manieren of respect voor vrouwen, en ze zouden veel vaker crimineel zijn dan Nederlanders. Kortom, ze zouden een heel andere cultuur hebben en geen Nederlands willen spreken. Daarom zouden ze verplicht moeten inburgeren. Soms spreken de Polenhaters elkaar ook tegen. Zo zouden Polen hun kinderen volgens sommigen niet naar school sturen, maar zouden er volgens anderen weer teveel van op onze scholen zitten.

Echtscheiding

Ook de SP maakt zich druk over de Polen, getuige een artikel in het partijblad Tribune van oktober 2007. Volgens de linkse zedenmeesters zouden de Polen hier in Nederland allemaal maar met elkaar het bed induiken, waardoor er in Polen veel relaties kapot zouden gaan. Door het toenemende aantal echtscheidingen in Polen zou de ontwikkeling van Poolse kinderen belemmerd worden. Bovendien zouden er in Polen door de migratie nu geen arbeiders genoeg meer zijn.

Medio december vindt er in Rotterdam een Polentop plaats van 100 Nederlandse gemeenten. Daar zal Rotterdam zijn anti-Polen beleid ten voorbeeld stellen, waarbij onder meer buurtwachten en interventieteams Polen speciaal in de gaten houden. Een uitzendbureau heeft inmiddels onder druk zijn Poolse arbeidskrachten uit Rotterdam weggehaald en elders gehuisvest. *Voor meer informatie zie: Inburgerings-pagina. Op: Fabel Website <www.defabel.nl/inburger.htm>.*

Maatregelen voor “afzonderlijke etnische groepen” jongeren.

Eric Krebbers
Harry Westerink

Moslimfundamentalistische denkers zien in links een gevaar

Demonstratie van Hamas.

De politieke islam bedient zich veelvuldig van een anti-kapitalistisch en anti-imperialistisch vocabulaire. Daardoor ontstaan bij radicaal-links niet zelden gevoelens van herkenning, of zelfs intenties tot het sluiten van bondgenootschappen met islamitische fundamentalisten. Is dat gerechtvaardigd? En zijn die gevoelens en intenties tot toenadering wederzijds? Hoe wordt er in de wereld van de politieke islam eigenlijk gekeken naar revolutionair links? Een analyse van de opvattingen van twee invloedrijke fundamentalistische denkers, Sayyid Kutub en Sayyid Abul Ala Maududi.¹

Kutub (1906-1966) en Maududi (1903-1979) leefden en schreven in het tijdperk van de Koude Oorlog, waarin het communisme in al zijn varianten nog een serieuze politieke kracht was en een bedreiging vormde voor het kapitalisme. Beide denkers maken in hun geschriften geen onderscheid tussen de verschillende politieke richtingen die zichzelf positioneren onder de paraplu van radicaal-links. Zij spreken enkel van hét communisme - soms van socialisme - en verwijzen daarbij regelmatig naar het destijds ‘reëel bestaande socialisme’, het autoritaire en bureaucratische systeem van het Oostblok waarvan Moskou het centrum vormde. De beide fundamentalistische ideologen zien overigens ook geen reden om onderscheid te maken tussen de linkse richtingen, want allemaal zouden ze uiteindelijk leiden tot onderdrukking en verval.

De kritieken van Kutub en Maududi op hét communisme zijn voor hedendaags links om twee redenen toch interessant en actueel. Ze bekritiseren namelijk de basale uitgangspunten van het marxisme, principes die ook gedeeld worden door andere revolutionaire stromingen, zoals het anarchisme. Bovendien worden de werken van Kutub en Maududi nog steeds flink gelezen in fundamentalistische kringen. Hun gedachtengoed, inclusief hun kritiek op links, is daardoor nog steeds levend en actueel.

Moreel verval

Kutub en Maududi stellen zich in hun geschriften in de eerste plaats vijandig op tegenover het kapitalisme, diskwalificeren vervolgens het communisme, om als derde stap de islam als enig politiek en economisch alternatief te presenteren. Kutub acht het kapitalisme strijdig met de islam, de menselijke beschaving en de economische vooruitgang. Het zou leiden tot moreel verval en polarisatie tussen een geprivilegieerde elite en miljoenen armen. In het kapitalisme dient de staat niet de belangen van deze ontelbare behoeftigen maar van de kapitaalbezitters, en zou daarom vernietigd moeten worden.

Volgens Maududi is het kapitalisme gebaseerd op het principe van privébezit, staat winstmaken er centraal en zouden alle manieren daartoe geoorloofd zijn. Ook activiteiten die

nadrukkelijk door de islam zijn verboden, zoals rentenieren, corruptie, prostitutie, misbruik, onderdrukking, leugens en bedrog. “Geld en bezit, goud en zilver” zouden boven alles staan. Mensen leiden in het kapitalisme een materialistisch leven, zonder ethiek en moraal, en ver verwijderd van de islam. Het kapitalisme is volgens Maududi een maatschappijvorm waarin egoïsme, genadeloosheid en verspilling hoogtij vieren, en de handel, de industrie en het bezit steeds verder geconcentreerd raken in de handen van een steeds kleiner wordende groep mensen. Arbeiders en boeren leiden een miserabel bestaan; hun harten raken vervuld van “het vuur van de haat”, waardoor disharmonie toeslaat in de samenleving.

Goddelloos

Het communisme zou in de ogen van Maududi en Kutub absoluut geen verbetering kunnen brengen ten opzichte van de huidige kapitalistische wereld. Sterker nog, een communistische samenleving zou voor moslims een beangstigende en gevaarlijke achteruitgang betekenen. Kutub beschuldigt het kapitalisme in Egypte ervan de behoeftige massa’s, met name de jongeren, in de armen van het communisme te drijven. Het wanbeleid van de kapitalisten doet de massa’s volgens hem denken dat “dit schandelijke systeem” de enige weg is om af te komen van armoede, feodalisme en onderdrukking.

Beide islamitische revolutionairen benadrukken dat islam en communisme niets met elkaar te maken hebben en volkomen tegengesteld aan elkaar zijn. Het marxisme zou een materialistische en goddeloze wereldbeschouwing zijn die het bestaan van Allah en de profeten ontkent. Volgens Maududi geloven communisten dat “de natuurkrachten” en niet Allah de loop van het leven bepalen. Op absurde wijze beschuldigt hij het communisme er ook van de drang tot willekeurige seksuele gemeenschap tussen man en vrouw niet te willen afremmen, omdat dat “onnatuurlijk” zou zijn. Communisme en socialisme zouden feitelijk neerkomen op “een totale oorlog” tegen alle godsdiensten, die beschouwd zouden worden als “mythen”.

Kutub waarschuwt dat het communisme, eenmaal aan de macht, verder zal gaan dan alleen het weren van de islam uit staatszaken. Het zal dan alle islamitische heiligheden en overtuigingen vernietigen, evenals “onze menselijke eer”. Moslims zullen gevangen worden gezet in een cirkel van kleding en brood. Het voorzien van mensen in hun primaire behoeften zal de enige zorg zijn van het communisme, zo extreem materialistisch is die ideologie in Kutubs ogen. Hij steekt zijn afkeer en haat niet onder stoelen of banken: “Het communisme is voor een mens die aan meer denkt dan enkel eten en drinken, en die de pre-communistische doctrines kent, een banaal systeem, waar men geen achting voor hoeft te hebben.” In Egypte zouden vooral luiaards “in de rook van hasj en de waterpijp” dromen van een communistische samenleving, een niet-islamitische maatschappij vervuld van “djahilliya”, onwetendheid.

Klassenstrijd

Kutub en Maududi staan ook vijandig tegenover het communisme omdat die ideologie de haat tussen sociale klassen zou aanwakkeren. De theorie van de klassenstrijd, die een centraal element vormt in de filosofie van het marxisme en alle andere revolutionair-linkse ideologieën, leidt bij Kutub tot de overtuiging “dat het communisme vol is van haat en wrok jegens de mensheid”. Het marxisme, maar ook het anarchisme, ziet het onteigenen van de kapitalisten, de bourgeoisie, en het in gemeenschapshanden brengen van de productiemiddelen als een noodzakelijke stap om te komen tot een vrije en egalitaire klassenloze samenleving, waarin wordt geproduceerd naar vermogen en geconsumeerd naar behoefte. Maududi kwalificeert het bestaan van verschillende klassen echter als “natuurlijk”. Klassen zijn volgens hem door Allah geschapen en zouden in alle samenlevingen bestaan. Streven naar de opheffing ervan zou neerkomen op een strijd tegen de schepping, en dat zou altijd “rampzalig” aflopen. Wel moet de samenleving zijns inziens sociaal mobiel zijn. Met “de hulp van Allah” en “persoonlijke talenten” moet iedereen kunnen stijgen op de maatschappelijke ladder.

Het nationaliseren van de productiemiddelen, zoals communisten en socialisten nastreven, ziet Maududi als het bestrijden van “een kleine ziekte” met “een grotere ziekte”. Dat zou leiden tot concentratie van alle productiemiddelen in handen van de staat en die zou verworden tot een superkapitalist en supergrootgrondbezitter. Socialisme houdt voor hem dan ook niets anders in dan een “extreme vorm van kapitalisme”.

Menselijke natuur

Een bewering die steeds terugkomt in de kritieken van Kutub en Maududi is dat het communisme strijdig zou zijn met “de menselijke natuur”. De mens zou volgens Kutub een natuurlijke neiging hebben om bezit te vergaren. Het communisme verwerpt de idee van het privébezit en gaat zo tegen de “humane aard” in, aldus de fundamentalist. De islam daarentegen respecteert en erkent het principe van het private eigendom, en daarmee is volgens Kutub nog een principiële tegenstelling tussen islam en communisme blootgelegd.

Maududi vindt het vreemd dat het communisme meent dat “de natuur” allesbepalend is, maar tegelijkertijd “de menselijke liefde voor bezit” ontkent. Hij beschouwt “alle varianten van het socialisme” als een “totale oorlogsverklaring” aan het adres van de liefde voor bezit en eigendom, en beschuldigt hen ervan deze liefde “met een dodelijke en beangstigende vorm van onderdrukking” te willen vernietigen. Omdat onder het socialisme alle inkomsten naar de staat zouden vloeien, wordt de mens niet geprikkeld om te presteren. Het maakt voor een arbeider immers niet uit hoe hard hij werkt. Hij krijgt toch dezelfde beloning. Omdat arbeiders ongemotiveerd produceren, levert het communisme slechte producten af en leidt het tot economische stagnatie omdat innovaties uitblijven. Maududi concludeert dat het socialisme strijdig is “met de schepping van de mens en de aard van de mensheid” en daarom “een rotte orde” is. “Daarom kunnen diegenen die het socialisme verdedigen, alleen overeind blijven met de wapens van dwang en onderdrukking.”

Volgens Maududi probeert de islam daarentegen tegemoet te komen aan de liefde voor bezit, die “tegelijkertijd met de geboorte van de mens ontstaat”. Voor het welzijn en geluk van individu en samenleving accepteert en beschermt de islam het private bezit, benadrukt Maududi, en haast daarbij te zeggen dat alle bezit eigenlijk van Allah is.

Kutub en Maududi hebben ook afkeer van het communisme vanwege de geboorteregio ervan. Maududi benadrukt dat het communisme een product is van het westerse denken. Ook voor Kutub is het “geheel een product uit den vreemde” dat in de islamitische wereld is beland omdat moslims her en der “giftige formules” zijn gaan lenen, waarmee zij in “het moeras van de imitatie” zijn beland. Deze formules, waaronder dus het communisme, zijn volgens Kutub niet voortgekomen uit “het sociale lichaam van het volk”, de islamitische geschiedenis, traditie of folklore. De weg om uit de slavernij te komen is in zijn ogen dan ook niet het communisme, maar het opnieuw in verbinding geraken met “de grote geest” van de islam. De islam maakt het volgens hem overbodig om te “bedelen” in verre oorden. “Vreemde formules passen niet bij onze lichamen, laat staan bij onze harten.” Oosterlingen die onder het vaandel van het communisme willen strijden hebben volgens Kutub “allereerst verraad aan zichzelf gepleegd”.

Authentiek

Kutub en Maududi beklemtonen dat de islam de beste en meest authentieke oplossing biedt voor het kapitalisme. Een oplossing die, zoals gezegd, gebaseerd is op het principe van particulier bezit, ook van de productiemiddelen. Kutub benadrukt dat privébezit absoluut wordt gerespecteerd in de islam. De islam hecht belang aan “de neiging” van individuen om te bezitten en stimuleert hen om het maximale rendement te realiseren via hun eigendommen. Aan de basis van die opbrengst of winst moet wel arbeid liggen, waarschuwt Kutub, en beslist geen activiteit die door de islam is verboden, zoals rentenieren, gokken, oplichterij, zwarte handel, diefstal, bezetting en roof. Ook Maududi geeft meerdere keren aan dat de islam alleen “eerlijke” winsten accepteert. Dus hoezeer Kutub en Maududi ook het tegendeel beweren, ze laten de kern van het kapitalisme intact: het private bezit van de productiemiddelen. Alleen de aanwending ervan wordt moreel begrensd vanuit de islamitische wetgeving.

Volgens Kutub moet de islamitische staat zijn belasting-inkomsten, zoals de “zakat”, de aalmoesbelasting, aanwenden om maatschappelijke behoeften te bevredigen en de armoede te bestrijden. Daarmee zou de islam aantonen “rechtvaardiger, kundiger en omvattender” te zijn dan het communisme. Rechtvaardiger, omdat de islam niet onnodig aan particulier bezit komt, kundiger omdat individuen daardoor gemotiveerd blijven om “met al hun kracht” te werken, en omvattender omdat het individu er voor de maatschappij is, maar de maatschappij ook voor het individu.

Een belangrijk verschil tussen de opvattingen van Kutub en Maududi betreft het concept van “de sociale rechtvaardigheid”. Dat staat centraal in Kutubs werken. Hij meent bijvoorbeeld dat de inkomsten van nutsbedrijven in de staatskas zouden moeten belanden en niet in de portemonnee van particulieren. Ook wil hij een grootschalige herverdeling van landbouwgronden. Maududi laat zich veel minder expliciet uit over de mogelijke sociale functies van de islamitische staat.

Kalifaatstaat

Hoewel het communisme als reëel alternatief heden ten dage ernstig is verzwakt, en fundamentalistische groeperingen geen sterke drang meer voelen om uitgebreide ideologische kritieken op het marxisme te schrijven, vinden we de sporen van het anti-communistische gedachtengoed van Kutub en Maududi duidelijk terug in de publicaties van hedendaagse islamitische groeperingen. Zo beweert Hizb ut-Tahrir, net als beide ideologen, dat onder het communisme de menselijke creativiteit wordt gesmoord en de vooruitgang van de samenleving tot stilstand komt. Verder stelt die beweging: “Een systeem dat geleverde inspanningen negeert bij de verdeling van de welvaart over de samenleving is in haar diepste wezen reeds onrechtvaardig, alsmede onnatuurlijk. Bovendien ontnemt een dergelijk systeem het individu de motivatie te werken.”²

De moslimfundamentalistische organisatie Kalifaatstaat, die ook in Nederland enige aanhang kent en waarvan de leider Metin Kaplan in 2004 door Duitsland is uitgeleverd aan Turkije, schrijft dat alle varianten van de socialistische planeconomie hebben gefaald, omdat ze het kapitaal hebben “geëlimineerd” en de kapitaalbezitters “geliquideerd”. Maar het “pure” kapitalisme is volgens Kalifaatstaat “net zo bedrieglijk” als het communisme: het kapitalisme “elimineert” nu volgens deze groep op zijn beurt de arbeid en “liquideert” de mens op de werkvloer. Daarbij wordt wel onderstreept dat de islam het principe van private en persoonlijke eigendom erkent.³

Retoriek

Kutub en Maududi geven een onjuiste voorstelling van de marxistische ideologie. Die is vanzelfsprekend niet tegen privébezit in zijn algemeenheid, maar tegen het private bezit van de productiemiddelen. Los daarvan is het opvallend hoe de opvattingen van Kutub en Maududi, maar ook die van groepen als Hizb ut-Tahrir, over de strijdigheid van het communisme met “de menselijke natuur” en de economische stagnatie die daaruit zou voortvloeien, als twee druppels water lijken op de liberale kritiek op het marxisme en andere linkse revolutionaire scholen. Geheel toevallig is dat niet. De fundamentalistische islam streeft immers naar harmonie tussen de sociale klassen, en maakt geen bezwaar tegen het private bezit van productiemiddelen. Sterker nog, het moedigt privébezit juist aan en beschermt het, en is vijandig gezind tegenover de klassenstrijd en een seculiere, klassenloze maatschappij. De islamitische samenleving is helemaal geen alternatief voor het kapitalisme, maar een theocratische vorm ervan, waarin het gebruik van privaat bezit enkel moreel wordt begrensd door de islamitische wetgeving. Links moet zich daarom niet laten misleiden door de anti-kapitalistische retoriek van moslimfundamentalistische groeperingen en zich er ook absoluut niet mee identificeren. Het anti-kapitalisme van de politieke islam is inconsistent en niet oprecht. Daardoor kunnen zij niet met ons zijn, maar alleen tégen ons.

Mehmet Kirmaci

Noten

1. Voor dit artikel is gebruik gemaakt van “De islam als universele wereldorde”, “Mijlpalen” en “De strijd tussen de islam en het kapitalisme” van Kutub, en het pamflet “Laten we deze wereld veranderen” en “De islamitische orde” van Maududi.
2. “Het economisch systeem in islam, deel 1”.
Op: Expliciet-website <www.expliciet.nl/content/view/166/73/>.
3. In: Der Islam als Alternative 10, maandblad van de Kalifaatstaat.

Sayyid Kutub werd in 1906 geboren in Musha, Egypte. Na een periode als ambtenaar in Egypte te hebben gewerkt, en sociologie te hebben gestudeerd in de VS, sloot Kutub zich begin jaren 50 aan bij de fundamentalistische Moslimbroederschap. Hij ontwikkelde zich snel tot een van de ideologische leiders van die beweging, waaruit later onder meer de Palestijnse Hamas is voortgekomen. Kutub werkte onder meer het concept van de “djahilliya” uit, de “onwetendheid” waarin moslims waren beland met hun seculiere staatsvormen. Die moesten daarom omvergeworpen worden. Tussen 1954 en 1964 zat Kutub gevangen in de kerkers van het Egyptische Arabisch-nationalistische regime van kolonel Nasser. In 1965 werd hij opnieuw opgepakt en in 1966 geëxecuteerd wegens vermeende betrokkenheid bij een moordaanslag op Nasser. Zijn broer Mohammed Kutub vluchtte naar Saoedi-Arabië, waar hij onder meer les gaf aan Osama bin Laden. Sayyid Kutub wordt gezien als een van de belangrijkste ideologen van de politieke islam.

Sayyid Abul Ala Maududi zag in 1903 in het Indiase Hyderabad het levenslicht. Op zeer jonge leeftijd begon hij aan een journalistieke carrière bij islamitische kranten en tijdschriften. In 1941 stichtte hij de Jamaat-e-Islami, een islamitische partij die nog steeds invloedrijk is in Pakistan, maar ook afdelingen heeft in India, Sri Lanka en Bangladesh. Na de stichting van Pakistan in 1947 als thuisland voor de Indiase moslims, vestigde Maududi zich daar ook. Zijn activiteiten leidden tot juridische vervolgingen door de Pakistaanse staat. Een keer werd Maududi zelfs ter dood veroordeeld, maar uiteindelijk kreeg hij clementie. Net als Kutub wordt Maududi gezien als een van de belangrijkste denkers van de politieke islam. Velen beschouwen hem als een autoriteit op het gebied van de islamitische staat, de positie van minderheden in de islam en de islamitische wetgeving. Maududi overleed in 1979.

Fototentoonstelling “Ver van huis”

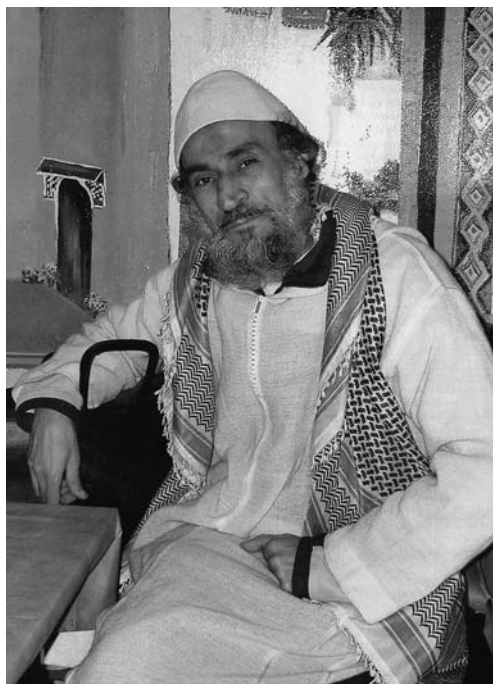
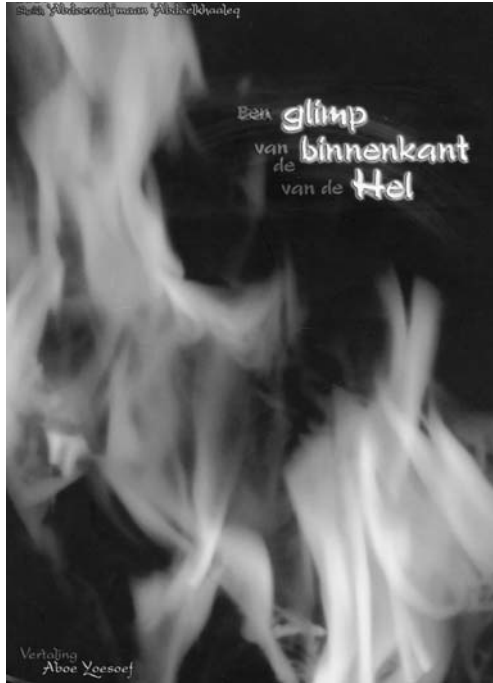
José.

Van 21 december 2007 tot eind januari 2008 is in Rotterdam de indrukwekkende expositie “Ver van huis” van fotografe Mona van den Berg te zien. Het gaat om foto's van vrouwen en kinderen zonder verblijfsvergunning die geen woonruimte hebben en buiten de boot vallen als het gaat om voorzieningen. Ze wonen veelal in opvanghuizen. Veel van de vrouwen zijn uitgeprocedeerd en hebben met hun kinderen een jaar of langer in detentie gezeten, voor velen een traumatische ervaring. Nadat ze vrij gelaten werden, belandden ze vaak op straat en moesten ze zwerven. Soms wil hun land van herkomst niet meewerken aan terugkeer, soms is de situatie er simpelweg te onveilig. Het gaat om vrouwen die hun land zijn ontvlucht vanwege oorlog of omdat ze in aanraking kwamen met een onderdrukkend regime. Of om vrouwen die via mensen-smokkelaars in de prostitutie zijn beland. Maar allemaal kwamen ze hierheen in de hoop een beter bestaan op te bouwen.

De vrouwen zijn onherkenbaar in beeld gebracht. De foto's laten een alledaags tafereel zien en gaan vergezeld van de levensgeschiedenissen van de vrouwen en hun kinderen. Op deze foto is José te zien. Ze is 11 jaar geleden uit haar geboorteland gevlucht met de hoop op een verblijfsvergunning. Omdat ze op straat zwierf zijn haar vier kinderen, die allemaal in Nederland zijn geboren, bij pleeggezinnen ondergebracht. Haar hoop is gevestigd op een hereniging met haar kinderen. *Expositie “Ver van huis”, Bergsingelkerk, Bergsingel 152, Rotterdam. Meer informatie op Mona van der Bergs website <www.monavandenberg.nl>.*

Moslimfundamentalisten snakken naar gehoorzame vrouwen

De fundamentalistische Al Tawheed-moskee in Amsterdam komt regelmatig negatief in het nieuws vanwege onder meer homohaat en antisemitisme. Uit de boeken die verkocht worden in de boekhandel van de moskee komen de fundamentalisten vooral ook naar voren als uiterst conservatieve mannen die vrouwen beschouwen als hun rechtmatig bezit.

Mohammed Khojja.

De salafistische moskee werd in 1987 opgericht door shoarma-baas annex imam Mahmoud El Shershaby. Die kwam daarna regelmatig in het nieuws vanwege zijn antisemitische uitspraken. Shershaby was tevens bestuurslid van de Amsterdamse afdeling van Al-Haramain, een Saoedische stichting die er van beschuldigd werd geld naar fundamentalistische terroristen door te sluizen. Al-Haramain stond ingeschreven op hetzelfde adres als de moskee. In juni 2004 heeft Al Tawheed alle banden met die stichting verbroken. In de jaren voor 9/11 is de moskee vereerd met bezoek van zowel Osama Bin Laden als Mohamed Atta, het brein achter de aanslagen in de VS. Later was Mohamed Khojja er kind aan huis, de inmiddels overleden oprichter van de Marokkaanse arbeidersorganisatie KMAN. Hij was gaandeweg afgegleden naar uiterst rechts. Khojja zou volgens de moskee jongens opgehitst hebben om antisemitische leuzen te roepen bij demonstraties.

Monty Python

Journalisten troffen in de boekwinkel van de moskee een aantal fundamentalistische boeken aan met homovijandige en antisemitische teksten. Daarover ontstond in 2004 discussie in de Tweede Kamer, maar tot een verbod kwam het niet. In maart 2005 oordeelde de rechter dat ze ook niet aangepast hoefden te worden. De boeken zouden namelijk niet oproepen tot strafbare feiten. Sommige van de titels bleken overigens ook elders verkrijgbaar. Maar na alle ophef besloot een groot aantal boekhandels om ze niet langer te verkopen.

Het meest bekend werd de driedelige serie “De weg van de moslim”, in 1964 geschreven door Aboe Bakr Djaber El Djezeiri, en vanaf 1995 in het Nederlands vertaald door Jeanette Ploeger, een van huis uit gereformeerde bekeerlinge tot de islam. De boeken worden op de markt gebracht door de Leidse uitgeverij Project Dien. De serie bestaat, net als de andere omstreden titels, voornamelijk uit opsommingen van absurd gedetailleerde voorschriften voor alle mogelijke situaties van het menselijk leven. De fundamentalisten trachten hun volgelingen elk gevoel van autonomie te ontnemen door hen zelfs voor te schrijven hoe ze moeten eten, drinken, zitten en lopen. “Men moet niet met één voet wél in schoeisel lopen en met de andere niet. Trek beide voeten iets aan of trek ze tegelijkertijd niets aan”, aldus een willekeurig voorschrift dat sterk doet denken aan de absurdistische humor van Monty Python.

Context

Achter de litanie van voorschriften gaat een systeem schuil: het patriarchaat. Het moslimfundamentalisme is net als zijn christelijke, joodse en hindoeïstische tegenhangers te beschouwen als een reactie op de teloorgang van de traditionele structuren waarin de mensheid duizenden jaren gevangen zat en waarbij mannen altijd de macht hadden. Fundamentalisme komt sinds begin twintigste eeuw stevast op in tijden en landen waarin vrouwen zich emanciperen en autonomie beginnen te eisen. De fundamentalisten stellen zich daartegen teweer en proberen complete samenlevingen weer een conservatieve levenswijze op te dringen. Daarbij verwijzen ze meestal naar zelfverzonnen gouden tijden waarin iedereen zijn plaats gekend zou hebben, en dan vooral de vrouwen natuurlijk. Tegenover de onzekerheden die veroorzaakt worden door de modernisering van de samenleving stellen de fundi’s een volkomen dichtgetimmerde ideologie die uiteindelijk slechts een schijnzekerheid biedt.

Kenmerkend voor elk fundamentalisme is dat de aanhangers menen dat oude “heilige” teksten zonder uitzondering letterlijk genomen moeten worden. Dat beweert ook vertaalster Ploeger in haar boekje “De vrouw in de islam”, een door haar zelf samengestelde selectie van islamitische citaten. “Geloof je dan slechts in een gedeelte van het boek en verwerpt je de rest?”, zou Allah gevraagd hebben, om vervolgens te dreigen met “de strengste straf”. Teksten mogen van fundamentalisten als Ploeger niet in hun tijd en context gezien worden, maar zouden vanwege hun vermeende goddelijke oorsprong eeuwigheidswaarde hebben.

Slavernij

Opvallend genoeg wordt in al de omstreden boeken stevast gesproken over slaven, alsof slavernij de normaalste zaak van de wereld is. Niet bepaald reclame voor de morele hoogstaandheid van de god waarin de fundamentalisten geloven. In een poging dat recht te praten, wordt de koran in “De weg van de moslim” plots wel in de context van zijn tijd geplaatst. Slavernij zou bij

aanvang van de islam normaal geweest zijn, en Allah zou van de kersverse moslim niet hebben willen “eisen zich botweg van zijn bezit te ontdoen”. Daarbij zouden in vrijheid gestelde slaven ook niet geschikt geweest zijn om zelf de kost te verdienen. “Voor hen was het heilzamer om een leven van ondergeschikte aan hun moslimmeesters te leiden”, aldus de auteur. Zo konden ze leven “zonder overbelast te worden met wat hen te boven gaat”. Zulke argumenten werden in de negentiende eeuw ook ingezet door tegenstanders van de afschaffing van de slavernij.

Hetzelfde idee dat mensen andere mensen kunnen bezitten, staat ook centraal bij de fundamentalistische opvattingen over het huwelijk. Slavernij en huwelijk worden zelfs vaak in één adem genoemd, zoals bijvoorbeeld in deze volkomen overbodig lijkende passage waarin gesteld wordt dat men niet kan scheiden zonder eerst te trouwen: “Een man kan niet bestemmen wat hij niet bezit, noch een slaaf vrijlaten, die hem niet toebehoort, noch een vrouw verstoten, die geen band met hem heeft.” Deze vergelijking brengt ons bij een kern van het patriarchaat: de macht van mannen om hun vrouwen en andere bezittingen veilig te stellen.

Beheer

Aan alle fundamentalistische voorschriften rond het huwelijk ligt het patriarchale idee ten grondslag dat vrouwen er in de eerste plaats zijn om voor nageslacht te zorgen aan wie de man zijn bezittingen kan doorgeven. Het Engelstalige boek “Fatwas of muslim women” met citaten van Ibn Taymiyya (1263-1328) - dat eveneens te koop is bij Al Tawheed - lijkt in essentie bedoeld om te reguleren wanneer welke vrouw bezit van welke man is. Bij een moslimhuwelijk wordt het “beheer” van een vrouw overgegeven van haar vader of haar voogd aan haar man. Een huwelijk zonder toestemming van vader of voogd komt haar, als het aan de fundamentalisten ligt, te staan op 300 zweepslagen. Om hun vrouwelijke bezit niet teveel te beschadigen maximaal 100 per dag. Minderjarige dochters mogen van de auteur door hun vader gedwongen worden te trouwen. Het fundamentalistische huwelijk heeft ook wat weg van prostitutie, van betaalde seks. Want als betaling voor het consumeren van het huwelijk krijgt de vrouw van de man een bruidsschat. Maar blijkt ze na het sluiten van het huwelijk onverhoopt al zwanger te zijn, dan kan hij direct weer scheiden of alsnog de waarde van de bruidsschat terugbrengen tot die van een tweedehands vrouw.

Mannen hebben hun vrouw “in bewaring” en daarom hebben alleen zij het recht om een scheiding uit te spreken. Vrouwen mogen hun man hooguit vragen om echtscheiding, maar alleen als ze een goede reden hebben. En dan hoeft hij er van de fundamentalisten nog steeds niet mee in te stemmen. Na een scheiding moeten vrouwen nog maanden wachten voordat ze opnieuw mogen trouwen. Van de fundamentalisten zouden ze eerst minimaal drie keer moeten menstrueren om zeker te zijn dat ze later niet alsnog een erfgenaam van hun ex-man zouden baren. Volgens “De weg van de moslim” kunnen mannen hun ex-vrouw tijdens die periode altijd weer terugnemen, “zelfs tegen haar wil”. Van Allah zou het mannen toegestaan zijn om maximaal vier vrouwen tegelijk te trouwen. Over de mogelijkheid van het omgekeerde, een vrouw met meerdere mannen, wordt vanzelfsprekend nergens gerept. Het zou van haar eventuele kinderen dan niet duidelijk zijn wie de vader is. Dat zou maar problemen geven bij het doorgeven van zijn bezittingen aan de volgende generatie. Bij erfenissen krijgen jongens, als het aan de fundamentalisten ligt, twee keer zoveel als meisjes.

Teiltje

De fundamentalisten zijn overigens werkelijk geobsedeerd door menstruatie. “Fatwas of muslim women” gaat maar liefst 60 pagina’s in detail door over onder meer de mogelijke aanvang en tijdsduur van de menstruatie, de kleuren van de diverse soorten vaginale afscheiding, vormen van postnatale en andere bloedingen, en de verminderde rechten van vrouwen op de momenten dat ze daarmee te kampen hebben. Een verwrongen fascinatie van fundamentalistische mannen, die zichzelf slechts toestaan om een vrouw de hand te schudden wanneer dat gebeurt in een teiltje water opdat ze “zuiver” blijven. De auteur Khaled Al-Berry beschreef eens in zijn roman “De aarde is mooier dan het paradijs” hoe hij in zijn fundamentalistische jeugd samen met andere jongens met rooie oortjes dit soort religieuze boeken las vanwege de nauwkeurig omschreven vrouwelijke lichamen en verboden seksuele praktijken.

Volgens “De weg van de moslim” is overspel “na atheïsme, polytheïsme en moord” de ergste zonde en daarom staat er de doodstraf op. Het verbod op overspel is voor moslims ingesteld om “te waken over hun afstamming”. Om onwettige contacten tussen mannen en vrouwen te voorkomen, komt Ploeger in “De vrouw in de islam” met waslijsten aan voorschriften. Vrouwen zouden zich vrijwel volledig dienen te bedekken en geen losse hoofddoekjes mogen dragen, geen parfum of make up mogen gebruiken, geen heel mooie kleding mogen dragen, niet mogen heupwiegen, vooral thuis moeten blijven, en zich niet mogen begeven in “bioscopen, universiteitsgebouwen, zalen waar lezingen worden georganiseerd, of volle bussen”. En ga zo maar door. Om het risico van ongewenste seksuele contacten nog verder terug te brengen pleit “Fatwa’s of muslim women” zelfs voor vrouwenbesnijdenis, “bedoeld om de vrouw in staat te stellen haar lust te beheersen”. Al Tawheed-voorzitter Farid Zaari pleit daarbij voor de zogenaamde kleine besnijdenis “om te voorkomen dat vrouwen erg worden verminkt”. Ook mannen dienen overigens te worden besneden, maar alleen vanwege de hygiëne.

Rechten

Volgens “De weg van de moslim” is de vrouw “gehoorzaamheid verschuldigd” aan haar man, en eigenlijk zou ze voor hem moeten knielen. Over de best mogelijke vrouw schrijft de auteur: “Wanneer je haar iets opdraagt, dan houdt zij zich eraan” en “tijdens je afwezigheid beschermt zij zowel je eer als je goederen”. Zelf mogen vrouwen het huis slechts verlaten met toestemming van hun echtgenoot. En “ze moet naar bed komen als haar man dat vraagt, want dat is een verplichting voor haar”, aldus “Fatwa’s of muslim women”. Het zou wetenschappelijk bewezen zijn dat vrouwen biologisch en mentaal anders in elkaar zitten en daarom zou het onverantwoord zijn om hen dezelfde rechten te geven. In “De weg van de moslim” wordt zowel de man als de vrouw een serie rechten toegekend. Het komt er kortweg op neer dat de man het recht heeft om zijn vrouw te corrigeren, terwijl de vrouw op haar beurt het recht heeft om door hem gecorrigeerd te worden. Hij mag haar daarbij slaan, maar “zonder wreedheid: hij mag geen bloed laten vloeien” en hij moet “haar gezicht vermijden”.

Vrouwen moeten zich bij hun ondergeschikte positie neerleggen. Want van moslimfundamentalisten moeten we Allahs wetten altijd gehoorzamen “of het nu begrijpelijk en zinnig is voor ons of niet”. “Als iemand alleen datgene zou volgen wat zijn gezond verstand hem toestaat, dan is hij een slaaf van zijn gezond verstand en redenering, en geen slaaf van zijn god, schepper en weldoener”, aldus Abdoerrahmaan Abdoelkhaaleq in het boek “Een glimp van de binnenkant van de hel” dat eveneens verkrijgbaar is in de Al Tawheed-boekhandel. “Ware gelovigen zijn in permanente angst voor de bestraffing van Allah”, schrijft hij. En zijn boek is eigenlijk niet meer dan een krankzinnige opsomming van zonden en vreselijke martelingen die men daarvoor in de hel zou moeten ondergaan. Hij meent te weten dat vooral veel vrouwen “de hel zullen betreden vanwege het feit dat zij veel vloeken en dat zij hun mannen niet danken voor hetgeen waar zij hen mee voorzien”. Ook vanwege hun menstruatie - daar gaan we weer - zouden vrouwen “tekort komen in redeneren en in religie”. Als ultiem bewijs citeert hij de profeet die gezegd zou hebben: “Ik stond ook bij de poort van de hel waar de meeste mensen die er binnengingen vrouwen waren.”

Sodomieten

Van allerlei verworven moderne vrijheden moeten de fundamentalisten vanzelfsprekend niets hebben. Zo keert Al Tawheed-imam El Shershaby zich tegen emancipatie. Die “gaat voorbij aan de rechten van kinderen”, roept hij. De fundi’s keren zich ook tegen anticonceptie. Moderne voorbehoedsmiddelen hebben vrouwen namelijk meer autonomie gegeven via de mogelijkheid om hun eigen vruchtbaarheid te beheersen. In “De weg van de moslim” wordt anticonceptie echter doodleuk betiteld als “gecamouflerde kindermoord”. Ook lossere sekserollen zouden uit den boze zijn. “Vrouwelijke mannen zijn vervloekt, evenals vrouwen die mannen imiteren”. En “sodomieten”, een oud woord voor onder meer homo’s en lesbo’s, zouden gestenigd moeten worden. Maar eerst zoekt men “de hoogste constructie, waarvan men ze vanaf het terras met het hoofd naar beneden gooit”, aldus “De weg van de moslim”. Desgevraagd verklaarde Zaari dat “geen enkele moslim waar ter wereld ook eigen rechter mag spelen” en zulke straffen ten uitvoer mag brengen. Afwijzend staat hij echter niet tegenover die straffen. Maar ze zouden slechts toegepast mogen worden in een islamitisch rechtssysteem, de sharia. En dat kennen we in Nederland niet. Ook Ploeger probeerde journalisten gerust te stellen. Ze zei dat ze er niet op uit was de sharia in Nederland in te voeren.

Eric Krebbers

Delegatie van schoonmakers in gesprek met een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Vervolg van pagina 1
“Organizen voor een betere toekomst!”

De schoonmaakcampagne doorbreekt op die manier de overlegcultuur in de polder. In feite is organizing natuurlijk niets nieuws. Zich onder de arbeiders begeven, proberen op de werkvloer te organiseren, en via acties loonsverhoging en betere arbeidsomstandigheden eisen zijn van oudsher belangrijke taken van de vakbond. Door de steeds verdergaande bureaucratisering en het voor sociale strijd dodelijke Nederlandse poldermodel zijn die taken steeds meer iets van het verleden geworden. In het geval van de vakbonden is zo’n stap terug in de tijd zeker een stap voorwaarts.

Solidariteit

FNV Bondgenoten hebben het initiatief genomen om samen met de schoonmakers van onderop te organiseren voor een betere toekomst. Daar is zoveel mogelijk steun en solidariteit voor nodig. Daarom wordt er verbreding gezocht met iedereen die de schoonmakers een betere toekomst toewenst en hen actief wil helpen die toekomst binnen handbereik te brengen. De eerste stappen daartoe zijn al gezet, want op de bijeenkomst op Schiphol waren allerlei groepen mensen vertegenwoordigd.

Allereerst natuurlijk de schoonmakers zelf. In de slecht betaalde en laaggeschoolde banen werken relatief veel migranten die door het racisme zowel in het onderwijs als op de arbeidsmarkt weinig kans maken op een betere baan. In de schoonmaak werken migranten uit de hele wereld door elkaar. Dat wordt door de bazen misbruikt door bijvoorbeeld allerlei anderstaligen bij elkaar te zetten om de onderlinge communicatie te bemoeilijken. Of juist door schoonmakers op nationaliteit bij elkaar te zetten in teams, om zo de solidariteit met andere afdelingen te ondermijnen. Via de campagne laten de schoonmakers nu zien dat ze allemaal in hetzelfde schuitje zitten en wel degelijk samen kunnen strijden, en dat werkomstandigheden veel belangrijker zijn dan afkomst.

De groep mensen die de campagne tot nu toe ondersteunt, is minstens zo divers. Het gaat om SP-ers, GroenLinkers, 'traditionele' vakbondsleden, leden van migrantenorganisaties als DIFD, Migrante, Respect en CFMW, activisten van Solidariteit, de IS, De Fabel van de illegaal en Doorbraak, en leden van moskeeën en kerken. Nu solidariteit een ouderwets begrip lijkt geworden en grootschalig links protest een zeldzaamheid is, kan de schoonmakerscampagne een strijdbaar voorbeeld worden van nieuw protest.

Acties

In de eerste weken van de campagne zijn de schoonmakers direct begonnen met het opbouwen van druk. Als eerste bedrijf is CSU onder vuur genomen, een van de grootste bedrijven in Nederland op het gebied van schoonmaak en beveiliging. Er zijn delegaties van schoonmakers en sympathisanten op bezoek geweest bij klanten van CSU in onder andere Den Haag, Utrecht, Maastricht en op Schiphol, bijvoorbeeld bij de ministeries van OCW en Binnenlandse en Buitenlandse Zaken, de Schipholgroep en de banken ABN/AMRO en Fortis/MeesPierson.

Aan die opdrachtgevers wordt gevraagd of ze hun schoonmaakbedrijven onder druk willen zetten om hun personeel 10 euro per uur te gaan betalen. Niet overal wordt even enthousiast gereageerd, maar de delegaties blijven terugkomen om respons te krijgen. Nadat de schoonmakers bij zo’n beetje de belangrijkste opdrachtgevers langs geweest zijn, en netjes om steun gevraagd hebben, wordt het tijd om actie te gaan voeren. Er zullen picket- en flyeracties gehouden worden.

Het eerste kleine winstpuntje is al binnen. CSU heeft haar werknemers het recht gegeven om met de vakbond te praten. De acties moeten een steun in de rug worden voor de onderhandelingen over een nieuwe schoonmaak-cao. Die zijn echter enigszins vastgelopen. De bazen willen de eisen van de schoonmakers niet inwilligen. Het gaat om 10 euro per uur, binnen één in plaats van drie jaar, en geen verslechtingen bij overname van een werkplek door een nieuw schoonmaakbedrijf. De acties zullen blijven doorgaan tot er daadwerkelijk verbetering is in het loon en de omstandigheden van de schoonmakers. En 10 euro is niet genoeg! Kijk voor meer informatie op de campagne-website <www.beteretekomst.org> en de Doorbraak-website <www.doorbraak.eu/content/category/1/2/5/>. Voor een interview met een schoonmaker en een organizer, zie: “Schoonmakers op Schiphol organiseren zich”, Ellen de Waard en Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11329f84.htm>.

Sandor Schmits

De mens als weefselplantage

Dat mensen uit arme naar rijke landen trekken om daar ingezet te worden als arbeidskracht is al een oud verschijnsel. Dat dezelfde route tegenwoordig ook afgelegd wordt door delen van mensen is iets relatief nieuws. Biotechnologie heeft het mogelijk gemaakt om organen over te planten van de ene mens in de andere. We kunnen zoveel nieuwe ‘onderdelen’ krijgen als we nodig hebben, zo wordt ons beloofd. Maar we worden ook geacht er zoveel te geven als we kunnen missen. In de praktijk blijken mensen in de Derde Wereld minder te krijgen en bovendien meer te kunnen missen. Over het open, flexibele en grenzeloze lichaam.¹

Voor onderzoek naar het klonen van mensen kunnen wetenschappers niet zonder eicellen. Hoe die cellen van vrouwen in hun laboratoria terecht komen, leek die wetenschappers nooit erg te interesseren. Die onderbelichte kwestie luidde in 2005 de val in van de Zuid-Koreaanse wetenschapper Woo Suk Hwang.

Die ‘kloonkoning’ had diverse doorbraken bij het klonen op zijn naam, maar viel van zijn voetstuk toen de meeste van zijn claims vals bleken. Erger nog was dat hij de benodigde “extreem verse eieren” had geoogst bij zijn eigen medewerkers. “We hadden voor ons onderzoek veel eitjes nodig en we hadden er niet genoeg”, aldus Hwang. Het oogsten van eicellen is voor vrouwen bepaald geen pretje, en gaat gepaard met veelal vervelende hormoonkuren, een kans op ontsteking van eierstokken na de hormoonstimulatie en een erg pijnlijke uitname van de eicellen. In enkele gevallen kan het zelfs tot onvruchtbaarheid leiden. Op Hwangs medewerkers was lichte dwang uitgeoefend en soms werd hen geld geboden. Sommigen zeiden meegewerkt te hebben uit vaderlandsliefde. “We hebben hier geen onderzoekers, alleen soldaten”, had Hwang eerder al benadrukt.²

Vraag en aanbod

Nederlandse onderzoekers kijken inmiddels naar mogelijkheden om eicellen uit het buitenland te halen. Volgens de opstellers van het Evaluatierapport Embryowet zou die wet uitwisseling van geslachtscellen moeten toestaan, “een activiteit die wenselijk is voor internationale samenwerking op wetenschappelijk en technologisch gebied”. In het rapport werd ook gesproken over betaling voor eicellen, en de hoogte daarvan.³ Het Zuid-Koreaanse voorbeeld is exemplarisch voor de moderne bio-geneeskunde. Die heeft steeds meer lichaamsmateriaal nodig als grondstof voor geneesmiddelen en behandelingen als orgaantransplantatie. Maar waar komen die grondstoffen vandaan en onder welke voorwaarden worden ze gewonnen? Bij de discussie over de moderne bio-geneeskunde zou de vraag centraal moeten staan wie uiteindelijk de verliezers en wie de winnaars zijn in deze lichaamsmarkt.

Nu transplantaties steeds succesvoller verlopen, is de vraag naar organen veel groter geworden dan het aanbod. Organen komen vooral uit “hersendood” verklaarde mensen en dat zijn er niet zo veel. Nieren zijn echter ook te halen uit levende mensen. We hebben immers bijna allemaal twee nieren. De logica van de kapitalistische vrije markteconomie heeft ervoor gezorgd dat er een handel in organen is ontstaan. Lang bleef de transplantatiesector staalhard ontkennen dat orgaanhandel bestond, maar dat is nu niet langer mogelijk. Bekend is inmiddels dat in India, Pakistan en China nieren verkocht worden, hoewel het officieel verboden is. In Iran is het sinds 1988 zelfs wettelijk toegestaan om organen ter beschikking te stellen aan mensen die geen familie zijn. In de Zweedse documentaire “Iranian kidney bargain sale” uit 2006 is te zien dat Iraniërs geld krijgen voor een uitgenomen nier. De verkopers waren arm, de inkopers rijker.

Duistere praktijken

De westerse publieke opinie verafschuwt orgaanhandel. Maar dat betekent niet dat er in het rijke westen geen gebruik wordt gemaakt van organen uit “duistere praktijken”, zoals het Centrum Ethiek & Gezondheid (CEG) het noemt. Momenteel loopt er bijvoorbeeld een justitieel onderzoek naar transplantatiechirurg Christoph Broelsch. Die zou in Essen in Moldavië gekochte nieren implanteren bij patiënten afkomstig van buiten Duitsland. Moldavië levert aan het westen dus behalve veel sekswerkers ook nieren. Desolate armoede drijft Moldaviërs ertoe hun lichaam te verhuren, of delen ervan te verkopen. Terwijl legale arbeid in de EU voor hen niet mogelijk is, zijn hun organen hier wel welkom voor verwerking in de transplantatie-industrie.

Het CEG zet het spookbeeld van de “duistere praktijken” overigens juist in om het Nederlandse taboe op beloning voor organen te doorbreken. De ethici beweren de voors en tegens van beloning te onderzoeken om die “duistere praktijken” elders te kunnen voorkomen, hoewel beloning volgens de Wet orgaandonatie verboden is. Beloning voor een nier lijkt opeens veel minder een taboe. Ethici van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RVZ) stelden in november 2007 voor om een leven lang zorgverzekering aan te bieden aan mensen die bij leven een nier doneren, waarbij doneren betekent: geven. Volgens hen zou dat geen orgaanhandel zijn. Het zou bovendien een beter voorstel zijn dan het bieden van een bedrag ineens. Dat stelde de Nijmeegse hoogleraar Andries Hoitsma nog voor in de zomer van 2007. Volgens hem zou het ministerie van VWS 50 duizend euro per nier moeten gaan betalen.

De ethici van het CEG en de RVZ blijven voorstander van het lang gekoesterde ideaal van de altruïstische donatie, het gratis geven van grondstoffen voor verwerking in de transplantatie-industrie. Zij weten echter dat die methode te weinig nieren oplevert. Volgens de RVZ zouden donoren en het publiek haar voorstel niet als orgaanhandel moeten zien. Maar ondertussen wijst Geert van Dijk, de maker van het voorstel, de ziektekosten-verzekeraars en de overheid wel op de financiële voordelen. Van Dijk noemde de een-nier-voor-een-ziektekostenverzekering-deal “buitengewoon kosteneffectief”, omdat de zorgkosten van mensen met een geïmplanteerde nier veel lager zijn dan die van bijvoorbeeld nierpatiënten met regelmatige dialyses.

Biologisch kapitaal

Door de technologische ontwikkelingen is een hele industrie mogelijk geworden die onder meer lichaamsmateriaal als grondstof nodig heeft. Een belangrijke voorwaarde voor het ontstaan van die industrie was de technische mogelijkheid om organen langer vers te houden, waardoor transplantaties ook mogelijk werden bij grotere afstanden tussen donor en ontvanger. Zo werd het aanbod van organen groter, waardoor ook de vraag weer kon toenemen. En zo groeit een industrietak die blijvend op zoek is naar leveranciers van de benodigde grondstoffen. Nu de lichaams-

goederen zijn “bevrijd” van een directe relatie tussen producenten en consumenten, kunnen ze worden gekocht en verkocht en vervolgens in steeds grotere, zelfs wereldwijde, netwerken circuleren. Het menselijk lichaam is zo binnen de sterk opkomende biotechnologische industrie tot biologisch kapitaal geworden. Het eerste lichaamsmateriaal dat economische waarde kreeg was bloed. Inmiddels “geven” miljoenen mensen bloed of bloedplasma, en is er een markt in bloedproducten ontstaan. In Derde Wereld-landen worden miljoenen liters bloed opgekocht waaruit farmaceutische ondernemingen geneesmiddelen maken. In de farmaceutische sector wordt keihard geconcentreerd over dat plasma, zowel bij de verwerving als bij de verkoop.

Patenten

Bedrijven beschermen hun van bloed gemaakte producten tegen de concurrentie via patenten. Zo blijven medicijnen lang duur. Enige publiciteit kreeg Novartis’ patent op Glivec, een “wondermiddel” tegen CML, een vorm van leukemie. Glivec wordt gemaakt met uit donorbloed afkomstige producten, en blijkt afdoende te werken bij meer dan 90 procent van de CML-patiënten. Het middel is echter vanwege het patent zeer duur, en daardoor onbetaalbaar voor de meeste patiënten in de Derde Wereld. Artsen Zonder Grenzen (AZG) heeft samen met de Indiase staat met succes tegen Novartis geprocedeerd om het middel in Derde Wereld-landen goedkoper te mogen voorschrijven. Onder andere aan de slachtoffers van de chemieramp in het Indiase Bhopal in 1984.⁴ AZG heeft rond deze zaak wereldwijd actie gevoerd en steun gevraagd. Ook de pas opgerichte kritische Landelijke Vereniging van Bloed- en plasmadonoren (LVB) steunde de actie. Nu gaat in VN-verband gesproken worden over een oplossing waarbij de investeringen van Novartis op een andere manier worden gefinancierd, en patiënten in de Derde Wereld dus niet meer onnodig hoeven te sterven. Volgens de LVB willen de meeste bloeddonoren waarschijnlijk niet dat de met hun bloed vervaardigde medicijnen voor grote delen van de wereldbevolking onbereikbaar zijn.

Sommige mensen hebben bloed dat uitzonderlijk interessant is voor wetenschappers en bedrijven. Bijvoorbeeld omdat uit hun bloed DNA te halen is waarmee geneesmiddelen zouden kunnen worden gemaakt. In een Italiaans dorpje ontdekte een professor mensen die zoveel cholesterol in hun bloed hadden dat ze volgens de norm zo goed als dood hadden moeten zijn. Hun bloed werd een grondstof voor onderzoek. Uit hun DNA werd uiteindelijk een gen geïsoleerd dat de basis vormde voor een geneesmiddel dat het Zweedse Kabi-Pharmacia sinds halverwege de jaren 90 honderden miljoenen euro’s per jaar oplevert. Maar een Italiaanse spoorwegaarbeider die ziek werd van het afgeven van zoveel bloed en daardoor ontslagen werd, bleef achter zonder ook maar enige inkomsten van het middel te ontvangen.

Goudmijn

Als donoren in een westers land als Italië al zo beroerd behandeld worden, valt te verwachten

dat in landen waar nog minder bescherming bestaat tegen machtsmisbruik, menselijke grondstofleveranciers nog sterker zullen worden misbruikt. In de jaren 90, toen wetenschap en bedrijven nog sterk geloofden dat genen de sleutel tot ziekten vormden, werden “inheemse volken” onderzocht op interessante genen. Zo wilde het Zwitserse Hoffmann La Roche dokters meesturen met een team dat medische hulp ging bieden aan de Filipijnse Aeta die getroffen waren door een uitbarsting van de Pinatubovulkaan. De Roche-dokter zou dan direct ook even bloed kunnen afnemen. De zeer geïsoleerd levende Aeta zouden namelijk genen kunnen hebben die bruikbaar zouden kunnen zijn voor de transplantatie-industrie, waar Roche afstotingsonderdrukkende middelen voor maakt. De medische expeditie ging uiteindelijk niet door, maar de vraag blijft of arme, geïsoleerd levende mensen nog wel vertrouwen kunnen stellen in hulp biedende dokters.

Veel van de “geïsoleerde volken” worden racistisch benadeeld, zoals de Aeta, die gemiddeld genomen wat klein van stuk zijn. De landen waarin ze wonen bieden dit soort groepen weinig mogelijkheden, en nu blijkt dat juist hun isolatie hen voor wetenschap en bedrijfsleven zo interessant maakt, en hun lichaamsmateriaal tot een goudmijn. “Ik weet niet of we nog wel meer te geven hebben, we hebben al veel gegeven”, zei de Amerikaanse Judy Gobert, woordvoester van Montana/ Wyoming Area Indian Health Board in 1998. “Ik denk niet dat dit land ons zou moeten vragen meer te geven. Ik weet niets meer dat ik zou willen geven.” Ze stoorde zich tevens aan de arrogantie van de gen-onderzoekers, die hen als objecten zien. “Niemand is naar Indiaans gebied gekomen om te zeggen: we willen met jullie praten over genetisch onderzoek bij jullie. Is Indiaans DNA een nieuwe grondstof, zoals hout of goud? Zo voelt het namelijk om nu een Indiaan te zijn in dit land.”

Hulpbron

Voor grondstoffen kijkt de moderne bio-geneeskunde niet alleen naar armen, maar ook naar vrouwen. Sowieso zijn vrouwen over het algemeen genomen armer dan mannen. Verder kunnen veel van de grondstoffen uitsluitend gewonnen worden uit vrouwenlichamen. Reproductieve technologieën, zoals bijvoorbeeld IVF, maken het mogelijk om vrouwen te zien als ‘productieve lichamen’ met verhandelbare ‘onderdelen’. Door uiteenlopende lokale denkwijzen en gewoonten kunnen de nieuwe technische mogelijkheden per samenleving heel andere gevolgen hebben. In India wordt het lichaam van de vrouw bijvoorbeeld eerder als een gedeelde hulpbron beschouwd dan als iets van haarzelf.¹ Vrouwen die kinderen kunnen baren, hebben een hogere status in de familie dan vrouwen die dat niet lukt. Kinderloze vrouwen hebben ook veel meer te maken met geweld en lopen zelfs het risico van dakloosheid. Veel Indiase vrouwen zien zichzelf dan ook in de eerste plaats als moeders, liefst als moeders van zonen. Om te kunnen voldoen aan dat ideaalbeeld omarmen ze vrij gemakkelijk moderne biomedische praktijken, zoals bijvoorbeeld de prenatale seksetest en bijbehorende abortus. En door de beschikbaarheid van zulke technologieën is de enorme familiale en sociale druk waaraan deze vrouwen blootstaan alleen maar toegenomen.

In India vormen familieverplichtingen en armoede de twee hoofdmotieven om tot het verhandelen van lichamen en lichaamsdelen over te gaan. Niets illustreert dit beter dan het recente geval van een 22-jarige wees die door

de eigenaar van het weeshuis onder de dekmantel van een huwelijk werd verkocht aan een 48-jarige boer en koopman om draagmoeder te worden voor hem en zijn kinderloze vrouw. Bij het draagmoederschap nemen vruchtbaarheids-experts en het stel dat de draagmoeder contracteert tijdelijk bezit van haar lichaam.

Fabriek

Het vrouwenlichaam wordt door de bio-geneeskunde benaderd als een fabriek, zegt de Amerikaanse feministe Gena Correa, waarbij de vrouwen als arbeidsters onder toezicht staan van medici-managers. In dat fabrieksmodel van de voortplanting zijn de artsen de baas over de lichamen van vrouwen, en niet de vrouwen zelf. Als producenten staan de vrouwen onder supervisie. Dat geldt zowel bij de productie van eicellen, het ruwe materiaal voor embryonaal stamcelonderzoek, als bij de productie van IVF-kinderen.⁵ Ze moeten hun lichaam totaal overleveren aan de technologie en de reproductieve wetenschappers. Sommige vrouwen zeggen zelfs dat ze het gevoel hebben dat hun lichaam aan iemand anders toebehoort.

Tijdens de tweede feministische golf in de jaren 70 probeerden vrouwen met hun eis van zelfbeschikking rond de voortplanting de controle te heroveren over hun eigen levens en lichamen. Een controle die hen eeuwenlang was ontzegd door echtgenoten, artsen en de staat. Met de leus “Baas in eigen buik” werd het recht op abortus - en eerder op anticonceptie-middelen - bevocht door de Nederlandse vrouwenbeweging.

Zelfbeschikking

Het liberale feminisme dat sinds de jaren 80 de boventoon voert, heeft het eigendomsrecht over het eigen lichaam echter tot hoofddoel gemaakt. De Amerikaanse Lori Andrews verbreedde het concept van de “eigen keuze” van de vrouw tot het recht om zwanger te worden via IVF of een andere medische procedure.⁶ Volgens haar idee van “reproductieve autonomie” hebben vrouwen het recht om gebruik te maken van technieken als het invriezen van sperma, eicellen of embryo’s, en zelfs om naar believen lichaamsdelen te verkopen. Andrews bekritiseerde de wet die mensen wel toestaat om lichaamsdelen te doneren, maar niet om ze te verkopen. Want wetenschappers en artsen experimenteren met hun gratis gekregen lichaamsdelen en -materiaal, om vervolgens veel geld te verdienen met het resultaat van die experimenten. Door het menselijk lichaam als bezit te definiëren zou de eigenaar ervan niet alleen wettelijk misbruik van de lichaamsdelen kunnen voorkomen, maar ook een aandeel kunnen opeisen in de winst die wordt gemaakt als die onderdelen worden ontwikkeld tot verkoopbare goederen.

Dit betoog over het bezitten en beheren van het eigen lichaam leidde tot heftige discussies binnen en buiten de vrouwenbeweging. Radicale feministen brachten Andrews taalgebruik in verband met patriarchale en commerciële praktijken die vrouwen tot ding maken en hun lichamen als koopwaar behandelen. De verbintenis tussen het kapitaal en het patriarchale project van wetenschap en technologie heeft alles, inclusief de mens, teruggebracht tot een toe te eigenen hulpbron, schrijft de Duitse Maria Mies in haar kritiek op Andrews.⁷

De handel in lichaamsdelen doet denken aan de handel in mensenlichamen in het tijdperk van de slavernij. Beide spelen zich af in het

economische systeem van het kapitalisme, waarbij in de loop der tijd de ideologische verantwoording vanzelfsprekend veranderd is. Binnen het kapitalistische productieproces wordt de goedkope arbeid van groepen vrouwen uitgebuit, en in het geïndustrialiseerde reproductieproces wordt het voortplantings-vermogen van groepen vrouwen uitgebuit. Vrouwen worden steeds meer gezien als lichamelijke plantages en levende weefsel- en cellenbanken, soms zelfs door henzelf. Maar reduceren van mensen tot leverancier van hulpbronnen doet de menselijke waardigheid geweld aan. Een kritische houding is daarom hard nodig tegenover de bio-geneeskunde die ons wil laten dromen van onsterfelijkheid en ons tegelijk een relatie tot ons lichaam opdringt die is gebaseerd op de invordering van lichaamsdelen van anderen.

Jeroen Breekveldt
Werkplaats Biopolitiek, <www.biopolitiek.nl>

Noten

1. Voor dit artikel is veel gebruik gemaakt van: “Belichaamde subjecten en gefragmenteerde objecten”, Jyotsna Gupta en Annemiek Richters.
In: Tijdschrift voor Humanistiek 26, juli 2006.
2. “Kloonkoningsdrama”, Jeroen Breekveldt.
Op: Werkplaats Biopolitiek-website
<www.biopolitiek.nl/pivot/entry.php?id=314#body>.
3. “Betaling voor eicellen bespreekbaar”, Jeroen Breekveldt.
Op: Werkplaats Biopolitiek-website
<www.biopolitiek.nl/pivot/entry.php?id=330#body>.
4. “Giframp Bhopal”. Op: Wikipedia-website
<nl.wikipedia.org/wiki/Giframp_Bhopal>.
5. “The woman in the body”, Emily Martin, 1987.
En: “The mothermachine: reproductive technologies from artificial insemination to artificial wombs”, Gena Corea, 1985.
6. “Whose body is it anyway?”, Lori Andrews and Dorothy Nelkin. In: Lancet 351, 1998.
7. “From the individual to the dividual: in the supermarket of reproductive alternatives?”, Maria Mies. In: Reproductive and Genetic Engineering 1, 1988.

Re-enactment houdt Wehrmacht en SS levend

Wehrmacht-re-enactors uit het buitenland.

5 mei 2007. Bevrijdingsdag. Nederlandse acteurs van de Duitse divisie Der Windhund paraderen met militair materiaal door de straten van het dorp Vreeswijk bij Utrecht. Amerikaanse geallieerde re-enactors geven hen weerwerk. Het publiek vindt het prachtig. Na enkele uren keert iedereen weer tevreden huiswaarts. Maar er zijn ook re-enactors, voornamelijk in het buitenland, die in uniformen van de Waffen SS rondlopen en koketteren met het Derde Rijk.

In Nederland houden zich pakweg 2.500 mensen hobbymatig bezig met re-enactment, het naspelen van “de levende geschiedenis”. In onze maatschappij krijgen jongens van jongs af aan militaristische rolmodellen voorgeschoteld. Het verbaast dan ook niet dat een flink aantal mannen tot op latere leeftijd graag soldaatje wil spelen. De hobby-soldaten zijn georganiseerd in zo’n 40 verenigingen die weer aangesloten zijn bij het overkoepelende Landelijk Platform Levende Geschiedenis (LPLG). De verenigingen treden overal op: tijdens braderieën, in musea, bij Bevrijdingsfestivals en voor scholieren. De meeste re-enactors hebben zich gespecialiseerd in een tijdvak of een bepaalde gebeurtenis. Zo speelt de een het leven van een Romeinse soldaat na, beeldt een ander een Viking uit en tooit een derde zich in kleding van de Galliërs. Geallieerde re-enactors zijn vooral bekend van de Bevrijdingsfestivals. Daar treden ze elk jaar op in Amerikaanse, Canadese of Britse uniformen. Ze tonen militair materiaal uit de Tweede Wereldoorlog en spelen gevechten na. Jarenlang waren er geen Duitse uniformen te aanschouwen. Dat lag te gevoelig bij een deel van het publiek, en zeker bij mensen die de Tweede Wereldoorlog meegemaakt hebben. Begrijpelijk. Maar langzaam maar zeker komt daar verandering in.

Der Windhund

Der Windhund, ofwel de 116e Pantserdivisie van de Duitse Wehrmacht, heeft daadwerkelijk bestaan. De divisie streed aan het einde van de oorlog aan het westelijke front tegen de geallieerde invasie. In april 1945 werd de eenheid verslagen. De heden-daagse Windhund bestaat sinds 2000, zetelt in Lisse en telt 15 actieve leden, voornamelijk mannen. Der Windhund is de enige Duitse re-enactmentvereniging van het LPLG en geeft zo’n 7 keer per jaar optredens, zowel in binnen- als buitenland. Ook hebben Windhund-leden op persoonlijke basis gefigureerd in de bekende Nederlandse oorlogsfilm “Zwartboek” en doen ze werk voor documentairemakers. De educatieve doelstelling staat bij de vereniging voorop. Der Windhund wil het publiek een objectief

beeld geven van de omstandigheden in de Tweede Wereldoorlog en vindt dat de Wehrmacht daarbij niet mag ontbreken, zolang het maar op een verantwoorde manier uitgebeeld wordt. Daarnaast heeft het uitbeelden van “de slechterik in de Nederlandse geschiedenis een bepaalde charme”, aldus Windhund-voorzitter Mischa de Bart.

De vereniging kiest er bewust voor om alleen op te treden in uniformen van de Wehrmacht en niet in die van bijvoorbeeld de Waffen SS of de Gestapo. De Bart: “De Wehrmacht, het reguliere Duitse leger, maakte zich natuurlijk ook schuldig aan oorlogsmisdaden. Feit is wel dat in de Wehrmacht dienstplichtigen zaten, waarvan een gedeelte niet veel op had met de nazi-ideologie. De Waffen SS daarentegen werd gevormd door een stel fanatieke en geharde nazi’s. Dat willen we niet uitbeelden. Het zou in Nederland ook teveel weerstand oproepen als Duitse re-enactors met SS-tekens en hakenkruisbanden rondlopen. Dat kan gewoonweg niet. Daarbij voegt het niets toe.” Overigens doet Der Windhund wel mee aan evenementen in Engeland en België waar andere re-enactors wel in kledij van de Waffen SS rondlopen. Soms gaat men daarmee dan een kritisch gesprek aan.

Gevoeligheden

Der Windhund erkent dat een vereniging die de Wehrmacht uitbeeldt aantrekkingskracht kan uitoefenen op mensen met extreem-rechtse ideeën. Nieuwe leden worden dan ook uitgebreid gescreend, waarbij ze zelfs worden dronken gevoerd en doorgezaagd over hun opvattingen. Een dronken mens zou minder op zijn hoede zijn, is de gedachte daarachter. Volgens Der Windhund is er geen plaats voor mensen die zich uit dubieuze opvattingen willen aansluiten. De vereniging spreekt zich op haar website fel uit tegen het nationaal-socialisme en de oorlogsmisdaden van de nazi’s. Ook bij optredens attendeert men het publiek daarop, zelfs met teksten op borden bij het eigen “reservaat” waar men het kamp opslaat en optreedt. Het brengen van de Hitlergroet en het dragen van armbanden of vlaggen met hakenkruizen is ook uit den boze. Men treedt alleen wel eens op met het insigne van de Wehrmacht op de borst, een adelaar met daarin een klein hakenkruis. De vereniging laat het aan de organisator van een evenement over of ze opgespeld worden. Ook houdt Der Windhund het publiek goed in de gaten. Als er mensen tussen zitten die met afschuw reageren bij het zien van Wehrmachtsoldaten, trachten de re-enactors de eigen doelstellingen toe te lichten, zonder de misdaden van de Wehrmacht te vergoelijken.

Het ontstaan van de Duitse re-enactmentvereniging kwam niet zonder slag of stoot tot stand. Der Windhund onderkende de gevoeligheden en trad dan ook, voordat men daadwerkelijk begon, in overleg met veteranen, publiek, ministeries en zelfs met het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI). Daarna volgden, voorzichtig, de eerste optredens en kreeg de vereniging meer leden. Volgens De Bart is de aanvankelijke terughoudendheid tegenover Wehrmacht-re-enactors ondertussen nagenoeg verdwenen.

De Bart: “Toch zijn er nog steeds criticasters die niet begrijpen waarom iemand überhaupt rond zou willen lopen in een Duits uniform. Maar zelfs die mensen zijn van mening dat Der Windhund het op een manier doet met respect voor de slachtoffers van de nazi’s”. Voor elk optreden meldt Der Windhund zich overigens bij de plaatselijke autoriteiten. Daar effent men de weg voor een rimpelloos optreden. Bij die besprekingen staat ook de Wet wapens en munitie op de agenda. De re-enactors treden namelijk op met onklaar gemaakte wapens of wapens die losse flodders af kunnen schieten, iets dat enkel voorbehouden is aan verenigingen die aangesloten zijn bij de LPLG.

Waffen SS

Een andere groepering die de Wehrmacht re-enact is de Nederlandse Vereniging Levende Geschiedenis (NVLG) met pakweg 20 leden die zich kleden in uniformen van de Grossdeutschland-divisie van de Wehrmacht. Volgens anonieme bronnen is de NVLG niet welkom bij het LPLG omdat er twijfels zijn over hun motieven. Sommige leden zouden “een ongezonde fascinatie” voor het Derde Rijk hebben en ex-voorzitter Manfred Munk zou met “dubieuze ideeën” rondlopen. Wat ook niet in het voordeel van de NVLG spreekt is dat men jarenlang nauw samenwerkte met de Duitse broederorganisatie Europäischen Darstellungsvereins für Lebendige Geschichte (EDLG). Die vereniging zat volgens de Duitse Justitie vol met tientallen neo-nazi’s die in SS-uniformen op evenementen in Tsjechië het publiek vermaakten met nagespeelde executies van “Joodse bolsjewistische agenten”, “communistische partizanen” en “verraders”. De grondlegger van de EDLG was Peter Schulz, waarmee Munk een warme en persoonlijke relatie onderhield. Schulz was lid van de nazistische Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD) en districtsleider bij Die Republikaner. Eind 2004 werden bij leden van de EDLG, waaronder Schulz, invallen gedaan door Justitie. Daarbij werden verboden wapens en munitie aangetroffen. Schulz werd veroordeeld. De samenwerking van de NVLG en de EDLG mondde uit in een aantal gezamenlijk shows in landen als Tsjechië, waarbij ook leden van de NVLG in uniformen van de Waffen SS rondliepen. Het is zodoende logisch dat er voor de NVLG vooralsnog geen plaats in het LPLG. De vereniging mag daardoor niet deelnemen aan evenementen die onder auspiciën van het LPLG georganiseerd zijn. Begin 2007 is Munk afgetreden als voorzitter en zijn plaats is ingenomen door een minder omstreden lid.

Verder telt Nederland nog zo’n 60 ongeorganiseerde re-enactors die zich met regelmaat uitdossen in SS-uniformen. Daar zouden ook mensen tussen zitten die “flirten met extreem-rechts en het Derde Rijk”, maar ook verzamelaars van allerlei Duitse spullen uit de Tweede Wereldoorlog. Deze re-enactors organiseren op eigen houtje en in wisselende samenstelling kleinschalige bijeenkomsten in bossen en binnenshuis. Bijvoorbeeld bijeenkomsten waarbij 25 aanwezigen in SS-uniformen rondlopen en gezamenlijk kijken naar video-beelden met nationaal-socialistische propaganda. Van enige distantie zou geen sprake zijn.

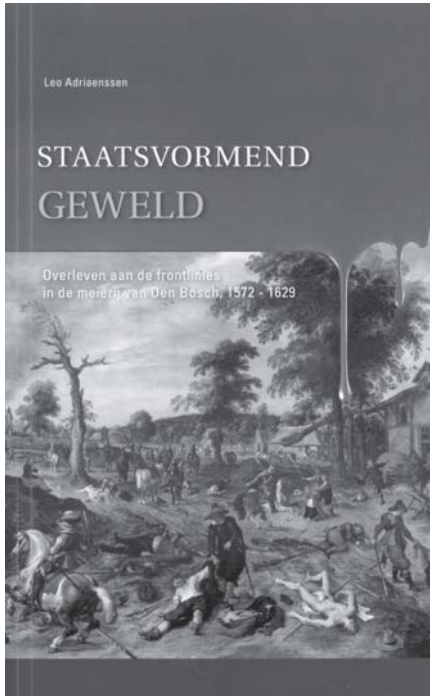
Integendeel, sommige aanwezigen spreken zich uit tegen “de buitenlanders” en maken plannen, al dan niet serieus, om ze in elkaar te trappen. Er zijn geen aanwijzingen dat er bij deze re-enactors een overlap bestaat met georganiseerd extreem-rechts, maar de signalen zijn verontrustend.

Second Battle Group

Ook in Engeland zijn duizenden re-enactors actief. Zo’n 150 daarvan hebben zich verenigd in de Second Battle Group (SBG). Die groep speelt de SS Leibstandarte Adolf Hitler na, draagt openlijk SS-insignes en heeft de beschikking over verschillende Duitse voertuigen en tanks uit die tijd. Het ziet er allemaal gelikt uit en hun optredens trekken dan ook tienduizenden mensen. Het re-enacten van de Waffen SS ligt in Engeland minder gevoelig dan in Nederland, onder meer doordat Engeland niet bezet is geweest. Op hun website distantieert de SBG zich van het nationaal-socialisme. Maar volgens velen binnen de re-enactmentwereld houden zich binnen de vereniging veel rechts-extremisten op uit kringen van het National Front en de British National Party (BNP). Die zouden zich bij tijd en wijle schuldig maken aan geweld tegen “buitenlanders”. Sommige SBG-leden hebben hakenkruizen of de SS-leus “Unsere Ehre heisst Treue” op hun lichaam getatoeëerd. In april 2007 reageerde Engeland geschokt toen in de media breed werd uitgemeten hoe de SBG tijdens een show kinderen in uniformen van de Hitlerjugend stak.

Medio 2007 kwam de SBG weer in opspraak toen het BBC-programma Panorama een documentaire uitzond over een show in Kent. Die trok meer dan 100 duizend bezoekers en er werden allerlei nazistische parafernalia verkocht: koffiemokken met het hoofd van Adolf Hitler erop, hakenkruisvlaggen, T-shirts met SS-tekens, paraplu’s met SS-Totenkopfen en antisemitische literatuur. Ook verkocht de veroordeelde Holocaust-ontkenner David Irving zijn boeken vanachter een stand. Bij de show liepen er getalsmatig 10 keer zoveel re-enactors rond in Duitse militaire kledij als in geallieerde. En onder de Duitse uniformen waren er weer veel van de SS. De documentaire had speciale aandacht voor de omstreden SBG-divisie. Een kopstuk zei dat hij zou toetreden tot de SS als die vandaag de dag zou bestaan: “Ik denk dat we dan af moeten rekenen met de fucking moslims”. Een Duitse man van een Luftwaffe re-enactmentgroep liet zich het volgende ontglippen: “We verliezen ons land en ons bloed door de nikkers. Ons bloed is niet meer vers”. De BBC ondervroeg met een verborgen camera ook twee Nederlandse bezoekers. Die bleken actief te zijn bij de nazistische organisatie Blood & Honour Nederland. Verder was naar eigen zeggen Chris Beumer aanwezig, kringleider van de Nederlandse Volks Unie. De Bart moet gelukkig niets hebben van dit soort uitwassen binnen de wereld van de re-enactment: “Het doet onze hobby en zaak schade”.

Gerrit de Wit

Staatsvormend geweld

De overheid wil dat de inwoners van Nederland beter bekend raken met de “vaderlandse” geschiedenis en heeft daarom een canon ingesteld. Het gaat daarbij vanzelfsprekend niet om een zo objectief mogelijke omschrijving van allerlei gebeurtenissen binnen de landsgrenzen, maar om een nationalistisch ingekleurd verhaal. Nederlanders moeten immers naar voren komen als heldhaftig en als de winnaars van de geschiedenis. Centraal staan de Opstand en de daaropvolgende Tachtigjarige Oorlog. Die wordt omschreven als een nationale bevrijdingsoorlog waarbij de Nederlanders zich gezamenlijk van het Spaanse juk hebben bevrijd en zijn begonnen aan de opbouw van de staat die we nu als Nederland kennen. In zijn proefschrift “Staatsvormend geweld” laat Leo Adriaenssen aan de hand van de geschiedenis van de plattelandsbevolking in de omgeving van Den Bosch zien dat er van dat beeld niet veel klopt. Nationale bevrijdingsoorlog? De enigen die profiteerden van de Opstand waren kooplieden uit de rebellerende gewesten Holland, Zeeland en Utrecht, de Oranjes en de bestuurlijke elites. De plattelandsbevolking stond voortdurend bloot aan het geweld veroorzaakt door de Opstand.

Den Bosch sloot zich in 1579 aan bij Spanje. Om de stad op de knieën te krijgen, besloten de Staten-Generaal tot een politiek van de verschroeide aarde. Van dorpen rondom Den Bosch werden hele oogsten platgebrand en al het vee meegenomen opdat de bevolking er de hongersdood zou sterven. De Oranjes liepen voorop bij al dat geweld. Succesvol was die strategie overigens niet, want Den Bosch hield zich staande. Maar ondertussen leed de plattelandsbevolking wel gigantisch. Daarna beloofden de Staten-Generaal de resterende boeren bescherming in ruil voor extra belastingen. Maar de Staatse soldaten hielden zich niet aan de afspraken. De bevolking stond machteloos. Het was oorlog, en dan gold het oorlogsrecht, zo werd gezegd.

Het is een verademing hoe Adriaenssen korte metten maakt met de nationalistische mythen rond de Opstand. Voor nationalisten moet het ontluisterend zijn om te lezen hoe “vader des vaderlands” Willem van Oranje de plattelandsbevolking trachtte uit te roeien door hun oogsten plat te branden. Het blijkt weer eens dat van alle nationalistische bombarie geen spaan heel blijft, wanneer de geschiedenis wordt bekeken van onderop, vanuit het oogpunt van de bevolking. *“Staatsvormend geweld”, Leo Adriaenssen. Uitgeverij: Stichting Zuidelijk Historisch Contact, € 27,50. ISBN: 9789070641825.*

Roel Nagel

Recensies

Fata morgana

“Je kent de meisjes die ik stuur. Dat zijn nooit lelijke apen. Beauty queens zijn het! Twee keer zo mooi als die Jennifer Lopez. Wie zei ooit dat Jennifer Lopez de mooiste kont op aard heeft? Nou, dan hebben ze de konten van mijn meiden niet gezien!”, roept de Nigeriaanse pooier en vrouwenhandelaar Dele in de roman “Fata morgana” van Chika Unigwe. Typerende woorden voor de weerzinwekkende realiteit waarin de roman speelt. Een werkelijkheid waarin Afrikaanse vrouwen de wereld overgaan als grondstof voor de seksindustrie om in de behoeften te voorzien van Europese mannen.

De roman schetst het verhaal van Sisi, Ama, Joyce en Efe. Vier Afrikaanse vrouwen die naar België verhandeld worden om achter de ramen van de Antwerpse Vingerlingstraat in de prostitutie te werken. Alle vier hebben ze een andere achtergrond, maar ze delen de ervaringen met armoede en seksueel geweld in een door en door patriarchale maatschappij. En ze hebben alle vier hoop op een beter leven. De vrouwen zijn geen weerloze slachtoffers die figureren in een drama, maar maken ook bewuste keuzes om te proberen aan hun oude leven te ontsnappen en kans te maken op een betere toekomst.

De dood van Sisi zet de andere drie aan het denken over hun leven, en hoe ze in deze trieste situatie terecht zijn gekomen. Dele heeft hen samengebracht. Ze zitten noodgedwongen bij elkaar, delen samen hun leven en treuren ook samen. Om het verhaal van de vrouwen achter de ramen te kunnen vertellen heeft Unigwe interviews gedaan met Nigeriaanse sekswerkers. Hun leefwereld is waarschijnlijk voor de meeste mensen in het rijke westen moeilijk voor te stellen, maar Unigwe weet een sterk en realistisch beeld te creëren. Ze weet de vrouwen goed te beschrijven als mensen die vechten om te leven. Geen opgeblazen heroïsche heldinnen of drama om het drama. Overleven, niets meer dan dat.

“Fata morgana”, Chika Unigwe. Uitgeverij: Meulenhoff/Manteau, € 22,50, ISBN: 9789085420927. Sandor Schmits

Hedendaags antisemitisme

In zijn boek “Antisemitisme in zijn hedendaagse variaties” neemt Philo Bregstein het antisemitisme in heden en verleden onder de loep. Veel van de hoofdstukken zijn eerder gepubliceerde essays, waarin Bregstein zich buigt over het voor- en na-oorlogse antisemitisme in Nederland, en de verschillen en de continuïteiten die daarin te bespeuren vallen. Verder gaat hij in op het anti-zionisme in al zijn verschijningsvormen, en blijft ook Theo van Gogh niet buiten schot. Bregstein is een van de zeldzame intellectuelen in Nederland die Van Gogh durft aan te vallen op wat hij was: een racist en een antisemiet. Rond Van Gogh is “een nieuwe vorm van politiek correct rechts post-Fortuyn-denken” ontstaan, zo stelt Bregstein. Pas als je rechts genoeg bent, tel je vandaag de dag mee in de samenleving. Dissidente stemmen worden afgedaan met de banvloek “multiculturalisme”.

Interessant is ook dat Bregstein uitgebreid aandacht besteedt aan antisemitisme binnen links. Daarbij noemt hij De Fabel van de illegaal als een van de gunstige uitzonderingen. Hij toont overtuigend aan hoe diep het antisemitisme nog steeds is genesteld in kringen van activisten, politici en opiniemakers, waaronder de beruchte Gretta Duisenberg. “Mijn persoonlijke ervaring in discussies met pro-Palestijnse linkse Nederlandse intellectuelen is dat hun identificatie met het lot van de Palestijnen vaak gepaard gaat met gebrek aan belangstelling voor de geschiedenis van het zionisme of de ontstaans-geschiedenis van de staat Israël. Bij voorbaat wist men dat Israël een koloniaal, imperialistisch land was, waar de Palestijnen het slachtoffer van waren”, aldus Bregstein.

Hij is een groot bewonderaar van Léon Poliakov, die baanbrekende boeken schreef over de ontwikkeling van het antisemitisme. Waren de Joden eerst “vreemd” vanwege hun monotheïstische godsdienst, na de opkomst van het christendom werden ze stelselmatig afgeschilderd als godsmoordenaars. Waar Poliakov ook de eerste in was, was het aantonen van antisemitisme bij Verlichtingsdenkers als Voltaire, Hegel, Kant en Marx. Bregsteins boek is een aanrader voor iedereen die meer wil weten over antisemitisme. Het leest gemakkelijk weg door de vlotte schrijfstijl en een vleugje humor. *“Antisemitisme in zijn hedendaagse variaties”, Philo Bregstein. Uitgeverij: Mets & Schilt, € 19,90. ISBN: 9789053305171.*

Gábor Kovács

Gebladerte-reeks

De Fabel van de illegaal publiceert via de Gebladerte-reeks brochures over allerlei voor links belangrijke thema’s. Bestellen? Maak € 3,00 per brochure (inclusief porto) over op giro 95225 t.n.v. St. Gebladerte te Leiden. Vermeld duidelijk je adres en de code van de brochure.

G1	De schaduwzijde van de antroposofie <i>Kritiek op o.m. de Vrije Scholen, Triodosbank en BD-landbouw</i>
G2	Het hellende vlak van de New Age <i>Tegen de Celestijnse Belofte, theosofie en Gemrod</i>
G3	De wereld volgens Dwarssligger <i>Columns en poëzie vanaf de onderkant van de samenleving</i>
G4	De Leidse acties van het ELF <i>Over ideeën en praktijken van de radicale milieubeweging</i>
G5	De fascistische “gene zijde” van Jozef Rulof <i>Jomanda's inspiratiebron ontmaskerd!</i>
G6	Mannenstrijd! <i>Solidaire mannen tegen het patriarchaat</i>
G7	De Alphense illegalenbajes De Geniepoort <i>Over het opsluiten van onschuldigen in Nederland</i>
G8	Elk hart een tijdbom <i>Poëzie van de activist en Dunya-prijswinnaar Harry Westerink</i>
G9	Extreem-rechts aan de vrouw gebracht <i>Fascisten zien de vrouw het liefst achter het aanrecht</i>
G10	Repressieve hulpverlening <i>Tegen de psychiatrie, de medische industrie en euthanasie</i>
G11	De politiek van sekten en goeroes <i>Tegen de Dalai Lama, Nieuw Akropolis en Summit Lighthouse</i>
G12	Leiden, stad van razzia’s <i>Over apartheid en illegalenvervolging in Leiden</i>
G13	“Van nature” links? <i>Biologisme, de Natuurwetpartij, dierenbevrijding en sjamanen</i>
G14	In actie tegen de Alphense illegalenbajes. Deel 2 <i>Actie-ervaringen van De Fabel van de illegaal</i>
G15	Politiek voorbij links en rechts? <i>Over taz, conspiracy, new age, nieuw-rechts en Hollywood</i>
G16	Katapult <i>Politieke cartoons en strips van Ka</i>
G17/1	Nieuw-rechts en de beweging tegen globalisering. Deel 1 <i>Over MAI, WTO, Seattle, Goldsmith en het IFG</i>
G17/2	Nieuw-rechts en de beweging tegen globalisering. Deel 2 <i>Over MAI, WTO, Seattle, Goldsmith en het IFG</i>
G18	Daklozenkranten en de illegalenjacht <i>De Haagse softe sector blijkt spijkerhard</i>
G19	Solidair met Baskisch links-nationalisme? <i>Discussie over internationalisme en anti-nationalisme</i>
G20	Bevolkingspolitiek <i>Hoe staten voortplanting, sterfte en migratie willen beheersen</i>
G21/1	Het wereldbeeld van het antisemitisme. Deel 1 <i>Over religieus antisemitisme en kort-door-de-bocht anti-kapitalisme</i>
G21/2	Het wereldbeeld van het antisemitisme. Deel 2 <i>Over antisemitisme en anti-zionisme</i>
G22	Katastrofe! <i>Tweede serie politieke cartoons en strips van Ka</i>
G23	De kwartiermakers van Fortuyn <i>Over opiniemakers, nationalisme en fundamentalisme</i>
G24	Vrouwen zonder papieren <i>Uitbuiting en geweld in de illegaliteit</i>
G25	Migratiebeheersing <i>Alleen bruikbare vluchtelingen en migranten nog welkom?</i>
G26	Volk noch vaderland <i>Derde bundel poëzie van Harry Westerink</i>
G27	De wegbereiders van Wilders <i>Elf opiniemakers en een politicus tegen migranten</i>
G28	Christenfundamentalisme <i>Over extreem-rechts in een religieus jasje</i>
G29	Nieuw Rechts <i>De schokkende feiten over een extreem-rechtse partij</i>
G30	Van multiculturalisme naar integratiedwang <i>Info en actie tegen verplichte inburgering</i>
G31	Opgelapte vaderlandsliefde <i>Hoe de koloniale geschiedenis wordt rechtgepraat</i>

Doorbraak is een linkse basis-organisatie die strijdt voor een ecologisch duurzame wereld zonder uitbuiting, onderdrukking en uitsluiting. Daarom vechten we van onderop tegen het kapitalisme, het patriarchaat, racisme, nationalisme, religieus fundamentalisme en militarisme. **Doorbraak** is een gezamenlijk initiatief van zogenaamde allochtonen en autochtonen, juist om het denken in zulke etnische verdelingen te doorbreken.

Hoe die betere wereld er precies uit moet gaan zien? En hoe we daar willen komen? Dat willen we gaandeweg en samen met anderen bedenken en bevechten. We willen daarbij linkse hokjes doorbreken, en voortbouwen op en kritisch omgaan met de ideeën en ervaringen van eerdere linkse bewegingen en initiatieven. De eerste stap is onszelf en onze strijd organiseren, want alleen zo zijn positieve veranderingen daadwerkelijk af te dwingen. **Doorbraak** zal zich de komende tijd vooral richten tegen racisme en migratiebeheersing. Wij strijden samen voor socialisme van onderop, en dus voor gelijke rechten voor iedereen en open grenzen, want de wereld is eveneens van iedereen.

Doorbraak Postbus 901, 7400 AX Deventer. www.doorbraak.eu.
Tel: 06 4120 61 67. **E-mail:** doorbraak@doorbraak.eu.
*Op de hoogte blijven van **Doorbraak** activiteiten?*
Stuur een mailtje met daarin “Doorbraak Info”.

Tegen racisme en migratiebeheersing

De Fabel van de illegaal is een radicaal-linkse basisorganisatie. Sinds de oprichting in 1990 streven wij naar een vrij-socialistische, feministische en ecologisch duurzame samenleving. Dat kan alleen via een fundamentele omwenteling van de sociale en bezitsverhoudingen op wereldschaal. Centraal in onze politieke analyse staat de bevolkingspolitiek die staten voeren om de omvang en de ‘kwaliteit’ van de bevolking te beheersen, nodig om het kapitalisme optimaal te laten functioneren. Migratiebeheersing speelt daarbij een belangrijke rol.

De Fabel heeft de strijd tegen migratiebeheersing tot speerpunt gemaakt. Daarbij werken wij liefst samen met migranten en vluchtelingen. Die worden door de staat aan een rigide selectie onderworpen. Sommigen worden bruikbaar geacht en tijdelijk ingezet als arbeidskracht, anderen blijvend en die worden dan gedwongen tot integratie. Het merendeel wordt echter niet nuttig geacht en afgewezen. Zij worden vervolgens gedeporteerd of geïlegaliseerd. De “illegalen” worden uitgesloten van alle voorzieningen, uitgebuit in bedrijven en opgejaagd door de politie. Na arrestatie volgt opsluiting, deportatie of dumping in de illegaliteit. Het beleid is daarbij erg seksistisch. Vrouwen worden zelden als politiek vluchteling erkend, en de meesten krijgen slechts een afhankelijke verblijfsvergunning waardoor ze gedwongen worden om jarenlang bij hun man te blijven.

De overheid probeert de migratiebeheersing voortdurend effectiever te maken. Daarvan getuigen de invoer van het sofï-nummer, de Koppelingswet, de nieuwe Vreemdelingenwet, de bouw van steeds meer illegalenbajessen, de razzia’s, de identificatieplicht, de gedwongen integratie en ook de “vrijwillige” terugkeer. In een poging dat beleid te rechtvaardigen komen politici en opiniemakers met allerlei fabels over “illegalen” en “allochtonen”. Ze sluiten daarbij nauw aan bij het al veel langer levende racisme en nationalisme. Er ontstaat zo een klimaat waarin de gevestigde parlementaire politiek steeds verder afglijdt naar rechts. Bestaande extreem-rechtse groeperingen krijgen zo een steuntje in de rug.

Daad bij het woord

- De Fabel steunt zelforganisaties van migranten en vluchtelingen bij hun strijd voor gelijke rechten. Bekende voorbeelden uit het verleden zijn het kerkasiel van Iraanse vluchtelingen, de honger-stakingen van “witte illegalen”, en de acties van gevluchte Turkse dienstweigeraars.
- De Fabel steunt individuele illegalen via een spreekuur. Wij proberen afgesloten voorzieningen weer open te breken en werken tevens aan steunstructuren, zoals de stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden (GIL).
- De Fabel onderzoekt en bestrijdt alle aspecten van de migratiebeheersing. Onze speciale aandacht gaat momenteel uit naar de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en “vrijwillige” terugkeer.
- De Fabel onderzoekt en bestrijdt alle vormen van extreem-rechts, racisme en nationalisme. Onze speciale aandacht gaat nu uit naar de partij Nieuw Rechts. Daarnaast keren we ons tegen nazi’s, rechtse opiniemakers en religieuze fundamentalisten.
- De Fabel publiceert een gelijknamige tweemaandelijks krant tegen racisme. Wij brengen ook regelmatig brochures uit in de Gebladerte-reeks over uiteenlopende, voor links belangrijke thema’s. Daarnaast beheren wij een linkse bibliotheek met tienduizenden boeken, tijdschriften en knipsels over zeer uiteenlopende terreinen en vormen van linkse politieke strijd.

Steun aan illegalen

- Woon je in de Leidse regio, en heb je geen verblijfspapieren of ken je iemand zonder verblijfs-papieren? Kom langs, of bel De Fabel
- voor gezondheidszorg. De Fabel kan maandag, woensdag en vrijdag tussen 14:00 en 17:00 uur een dokter, tandarts, de GGD, kraamhulp, maatschappelijk werk of psychische hulpverlening regelen. Al deze hulp kan gratis.
 - voor juridische en andere steun. De Fabel houdt iedere woensdag tussen 14:00 en 17:00 uur spreekuur. Je kan dan steun krijgen bij het vinden van een advocaat. Ook geeft De Fabel advies bij problemen rond trouwen of officieel samenwonen en bij allerlei andere problemen die samenhangen met het leven zonder verblijfsvergunning, en met uitsluiting en tegenwerking door instanties.

Krant tegen racisme

Voor minimaal € 18,00 per jaar ben je al Fabel-donateur en ontvang je onze tweemaandelijks krant gratis thuis. Minima kunnen volstaan met € 10,00. Overmaken op girorekening 95225 t.n.v. St. Gebladerte te Leiden o.v.v. “donatie”. Vermeld duidelijk je adres.
Lay-out: Zwart op Wit, Delft
Drukkerij: Albani, Den Haag
ISSN: 1566-158X
Oplage: 1.000
Wil je tussentijds per e-mail af en toe actie-aankondigingen en discussiestukken van De Fabel ontvangen? Stuur dan een e-mail naar <info@defabel.nl> met de tekst “Fabel Nieuws”.

Aftrekbare giften

De Fabel krijgt geen overheidssubsidie. Financiële bijdragen zijn zeer welkom. De Fabel is erkend als “algemeen nut beogende instelling”, waardoor giften aftrekbaar zijn van de belasting. Graag overmaken op girorekening 4418467 t.n.v. De Fabel van de illegaal te Leiden o.v.v. “gift”.

Adres

Koppenhinksteeg 2, 2312 HX Leiden
Tel: 071 512 7619
Fax: 071 513 4907
Bereikbaar maandag, woensdag en vrijdag: 14:00-17:00 uur
Spreekuur voor illegalen op woensdag: 14:00-17:00 uur
E-mail: <info@defabel.nl>
Fabel Website: <www.defabel.nl>
Fabel Archief: <www.gebladerte.nl>